

చిద్విలాస శతకము

గ్రంథకర్త:

రాష్ట్రాదు సుబ్బదాసయోగి

— శ్రీ హరియోగాశ్రమ మండలము —

(మూలికలచే తయారు చేయబడినవి)

1. కానశ్వాసకుతారము.

దివ్యమైన యోషదులచే చేయబడినది. వివిధక్షయములు
ఎటువంటిశ్వాసకానలైనను ఇచ్చాపథ్యముతో త్వరగా
బాగును. (40 దినముల మందుకు) రు. 35-0-0.

2. సిగ్గుపుష్ప రసాయనం. 1 శేరు రు. 5-0-0.

3. మహాకూష్మాండ లేహ్యం ,, రు. 5-0-0.

4. మదన కామేశ్వరి లేహ్యం ,, రు. 5-0-0.

5. లేహ్యమ్ముతం ,, రు. 4-0-0.

6. ఔదుంబరాదిష్ట (రక్తవృద్ధికి) 1 ఔన్ను సీసా 3-0-0.

7. సుఖభేదినూనె (ఇది పిన్నలకు పెద్దలకు ఉప
యోగపడును) 1 ఔన్ను సీసా 0-4-0.

ఇతర వ్యాధులకును మావద్ద మందులను కొరిన వారుకన్.

ఓమ్

నిగమార్థ చంద్రోదయ గ్రంథమాల.

౮ కిరణము.

చిద్విలాస శతకము

కం॥ యోగాగ్ని దగ్ధకర్మలు
 యోగీశ్వరు లేమహాత్ము న్నొండొంగక స
 ద్యోగ విభావిత మనమున
 బాగుగ వీక్షింతురట్టి, పరముభజింతుకా.

భాగ॥ అష్టప॥

౨౦

గ్రంథకర్త:

సురభినాట్య కళాస్థాపనాచార్య, హరికథాప్రవీణ,

రాష్ట్రాదు సుబ్బదాసయోగి

ధర్మవరము

నెల 0-12-0

హక్కలు గ్రంథకర్త

పరిశ్రమ ముద్రాణము

1000 కాపీలు

1948

ప్రింట్ చేయబడినది,

అనంతపురం.

కృతి సమర్పణము

తం! అమ్మా! నాదరి యిలకు
 లమ్మా! నను పుత్రభాతి ననవరతము చేసి
 మమ్మున బెంచితి పీకృతి
 సమ్మతి నంకిత మొనర్తు, చయ్యనగొనునూ

తే॥ గీ॥ సాటిలేరమ్మ నీమన-శ్చాంతి కెవరు
 అతిఘటనుబోచు కల్పక-మమ్మ నీవు
 రాజరాజేశ్వరి భక్తి-రహి వెలుంగు
 సుగుణచరిత్రగా కావ్య-సుమముగొనుము

ప్రాతఃకాల ప్రార్థన

తే॥ తనువు మరచియు నిద్రించు - తరుణమందు
కీడు నినుమంత రాసిక - పోడిమిగును
మమ్ము కాపాడు చుందువు - మరపులేక
గాన నతులను చేకొమ్ము - దీననాథ॥

తే॥ ఉదయమున మాదుకర్తవ్య - మూనిచేయ
నూతనోత్సాహముల నిచ్చు - దాత వీవు
తగిన బలమిమ్ము సంపూర్ణ - దయదలంచి
వందనము నేయుఁవారము - పరమ పురుష.

తే॥ పనుల గావింప నుఖముల - ననుభవింప
భక్తియును శ్రద్ధయును నిమ్ము - భవ విదూర
చెడుతలంపుల బుట్టంగ - జేయనీకు
మయ్య, పరమేశ లోకేశ - నెయ్యమలర.

సాయంత్రమయ ప్రార్థన

తే॥ గ్రీ॥ కాయమును మానసంబును - గాచినావు
పుత్ర వాత్సల్యతను జూపి - బోచినావు
నత్కృతులు నేయ నవకాశ - సాధనముల
గూర్చి వానిని మఱి నెఱ - వేర్చుటకును

తే॥ మాకు తగినంత బలమిచ్చి - మనిచినావు
వందన మొనర్చుచున్నాము - భక్తితోడ
హాయిగా నింక నిద్రిబో - నాజ్ఞ నిమ్ము
సర్వలోకేశ పరమేశ - సత్ప్రకాశ॥

శ్రీ

శ్రీ సీతా లక్ష్మణ భరత శత్రుఘ్న హనుమత్సమేత
శ్రీరామచంద్ర పరబ్రహ్మణేనమః

ప్రీతిక

“కవిః కాంత దర్శి” అన్నారు పెద్దలు. కనుక కాంత దర్శి కానివాడు కవిగాడు. కవి కర్మ కావ్యము ప్రపంచమున గల వస్తువుల కలరూపు చక్కగ సర్థముచేసికొని భావించు కొన గల్గినదే - కవిచూదయమును ప్రస్ఫుటీకరించగల ఆదర్శము కావ్యము. కావ్యమునందలి రచనల ననుసరించి కవి స్వరూప స్వభావముల నిదమిత్థముగా నిర్ణయించుకొన వచ్చును. ఇప్పటికి చాల శతాబ్దములక్రింద ప్రసిద్ధిజెంది యుండి కాలగర్భాంతరితులైన కవుల వంశాదులు వారియభిరుచులు ఆకాలపు జనుల సంస్కారముల ఇయత్తను నిర్ణయించుట కాధారములైన విట్టి కావ్యములేగదా! కాగా కవికి సర్వతోముఖముగా చిరస్థాయీయగు కీర్తి ప్రతిబింబము నీగల పరమోత్తమ సాధనమగు కావ్యరచనకన్న పరమప్రయోజనము మరొక్కదే!

ఇక ఉత్తమ పురుషాశ్రితమగు కావ్యము ప్రశస్త్య మందురు. కాగా పురుషోత్తమాశ్రితమగు కావ్య ముత్తమోత్తమ మనుటలో సందేహముండదు. ప్రకృతగ్రంథమట్టిది.

ఈశ్వర చిద్విలాస కతకమును పేరు దీనికెంతయు బ్రగియున్నది. భగవంతుడు గీతలో తన మహిమావిస్తారమును విభూతియొగముతో నూత్నోపాయముగ బ్రతిపాదించెను. ఏతిద్వంద్వకర్త్రుశ్రీ, రాష్ట్రాటి ముఖ్యదాసుగారు భగవంతుని విభూతి విలాసముల వన్నింటినాలోకించి యర్థముజేసికొని అనందముతో నుహ్వాంగిన డెందముతో నందముగ నభివర్ణించి యుండుటచే త్వరగ వండితల హృదయముల లోంగొనఁ జాలియున్నది. హరికథాహోషణ బిరుదాంకితులు సురభి నాట్యమండలి స్థాపకులగు శ్రీమద్భద్రదాసుగారు సహజముగ భావుకులు; పైగా జిజ్ఞాసాపరీత హృదయులు. ఏనికిందోడు ప్రపంచమున బలుపోకడలతోఁ జరిణితఁజెందిన పరిశుద్ధనంస్కారిము నంది విరాగియైనారు. నాటకముల వ్రాయుట ఆడుట వీరి మొదటి విలాసము. హరికథారచనాకాలక్షేపముచేయుట రెండవది. ఈ రెంటిచేత నేర్పడిన పరిణామమే వీరివేదాంతవిజ్ఞానమునకు మూలకండము. వేదాంతవిజ్ఞానముపట్టుదోడు ప్రసవనశక్తి, రచనాశక్తి చక్కగా నలవడినది. ఈ సమస్తానుభవ సమ్మేళనసాకమి గ్రంథము.

ఈశ్వరుని లీలల నీచోటాచోటనక యీవేళ యీవేళ యుచక యీహాగ్ని యీహాగ్ని యనక సమస్త సృష్టిజాలము నందు కనుగొని గుర్తించి గానమొనరించినాడు. ప్రకృతివైభవ వర్ణనముతో నుహ్వాంగి ధనిక దరిద్ర తారతమ్యములచే నేర్పడు విషమపరిస్థితులకు గ్రుంగి అజ్ఞానముచే నైహికాభిరుచులలో మునిగి తేలు మూర్ఖుల మందలించి జంతుజాలములకు సృష్టికేగల పరస్పర ప్రేమబంధమున కచ్చెరువంది యభి నందించుచు నందించు జాతీయతా దూరమైన నవ యువకుల

దొర్నిలాసములకు రోయుచు పరస్పర విరుద్ధప్రకృతుల నొకచో జతపఱచి యాడించు చుక్కరేచ్చకు గారణమును ప్రశ్నించుచు పరిపరివిధముల భావాచేశమున దన్మయమైన హృదయమించు జ్ఞానసంతులకు గోచరించకపోదు. కాన్యము జనుపఁ జనుప నిదంతయు గవి యొకచోట నొక పేర నొక మనస్థితిలో నున్న వుడు వ్రాసినట్లు కాశరాదు. అనేకస్థలముల దిలికి పెక్కు ప్రకృతుల గాంచి పలువిధములగు భావములకలోగి వ్రాసినట్లు నువిదితమగుచున్నది.

కవి స్వభావతః గానవిద్యానిపుణుడు సంతతి తుడు నైద్యుడు తత్వజేత్తవిరాగి కనుక కాన్యము నేదేపాకముతో నుదేకము పరిహరించి శాంతముగ దింపుటకు వీలగునో వా యావిధముల ననునదించి రనించెను. కాన్యమున నెక్కుడు భాగము అద్భుతరసము కలదు. శాంతము అణికిపలాడుచుండును. అలలిపదములతో గూర్చబడిన చిన్ని వాక్యములతో గొప్పభావముల వెలువరింపజేయుట యభినందించదగియున్నది. శైలి సులలితమైనను గాంభీర్యమును వీడలేదు. అలంకారము కేవలము స్వభావోక్తి. చక్కని సీనపద్యరచన శ్రీనాథుని సంస్కారమును దలపించుచున్నది వివిధభావములకు శైలికి నుదాహరణముగ నీక్రింది పద్యభాగములఁదిలకింపుడు.

1. కూటికై పేదలు కుయ్యించుండంగ

మూడుపూటలు మెక్కి మురియుటెట్లు?

2. వరిగడ్డిదిని పయోవర్షంబుఁగురియించి

జనులబోచెడు గోవుఁజంపునొకఁడు

కటకటా వీరిహృదయముల్ కఠినశిలలు

3. కోట్లకు గడియించుకొన్న నరుండైన
గోచినైనను వెంటగొనుచుపోడు

4. చెలువైనయట్టి నీసృష్టివిలాసంబు
చూడనికన్నులు పాడుదొనలు

వీనిని స్థలీపులాక న్యాయముగ మాత్రమే యుదాహరించితిని. ప్రత్యక్షరముగూడ నీవిధముగనే భావబోధకమనుట స్వభావోక్తియే! ఇట్టికావ్యములే ప్రపంచమునందు చిరస్థాయి తను గాంచి కర్తకు కైవల్యపదవిని మలభముగ నందింప గలవని నానమ్మిక. ఇట్టి ఉత్తమరచనలీ కవికలమునుండి పెక్కులు వెలువడి ప్రపంచ తారకములగుగాక యని యాసించుచున్నాను.

ఇట్టి పవిత్ర గ్రంథమునకు బీతిక వ్రాయునవకాశమును నాకొనగినందులకు చాసకవిగారికి నేనెంతయు గృతజ్ఞుడను.

ఇట్లు

శిరోమణి విద్వాన్ కలచనీడు శ్రీనివాసాచార్యులు P.G.L.

పంస్కృత పండితుడు,

బోర్డు ఉన్నత పాఠశాల,

ధర్మవరము.

పండితాభిప్రాయములు.

ములుకుట్ట పున్నయ్యకాస్త్రీ భాగవతాల్,
వేటపాలెం, గుంటూరు జిల్లా.

- ఉ॥ పద్దెములల్లుచో చెఱకు పానకమందు
న నుంచితేఱునికొ దిద్దితివేమొలేనియె
డి, దివ్యమరంగ రస ప్రవాహమై ము
ద్దులుగుల్కి కమ్మదనముకొ గలిగించెను
పండితాళికికొ అద్దిరచిద్విలాసశత
కంబు వినూత్నకళా విలాసమై
- ఉ॥ వ్రాయగవచ్చు పద్దెములు పందలువేలుఫ
లంబదేమి? యారా! యని పండితో
త్తములనందగునట్టిదె సత్కవిత్వహా
మీయసమాన బాగ్విభవమెంతయు
మెచ్చుకొనంగజేసె వహ్వాయని చిద్వి
లాసశతకంబును నంచితభక్తియుక్తమై
- క॥ ఈశతకము తమహతయోగాశ్రమ
పాసమునుమోక్ష, గామికినెంతో
బ్రాశస్థంబో మీశ్రుతు లాశశితా
రార్కముగ ధరాస్థలివెలయుకొ
- మ॥ కనుగొంటికొతను చిద్విలాసశతక గ్రం
థంబు నుజ్జానసాధనమై ముక్తిగోరుప్రా.

జ్ఞానకమందానంద నివ్యందమై ఘ
ననంసార భవార్ణవోత్తరణమై కామ్య
ర్థకల్పంబునై దనరారెన్ భువి సుబ్బ
దాస సుకవీ! తత్త్వార్థబోధచ్ఛవీ.

ఉ॥ వన్నెయువాసియైగలిగి పాజ్ఞజన
స్తవనీయమైన మీ నన్నుతభక్తియోగము
ను, సాధుజనాదరణమ్ముగాంచి నే నె
న్నగపద్యరత్నముల, నిచ్చితి ప్రేమను
స్వీకరింపుమా పున్నయశాస్త్రియం
డుగనను పూజిత రామపనారవిందుశ్శక్.

ఇట్లు,

బుధజన విధేయుడు.

బిరుదరాట్ రంగరాజకవి,

రాచవీడు, కడప జిల్లా.

క॥ శ్రీమృదులపదకవిత్వ రసామృత
లహరీ జనీపచంగబాహ్ని థా
మా మానవసార్థక నామా
ధీసాంద్ర సుబ్బదాస కవీంద్రా.

సీ॥ ప్రకృతిసౌందర్యసం, పదలోనలీనమై
 మీభావమేవేళ మెరయుచుండు,
 సత్యసర్వైక సంస్థాపనకేవేళ
 మలయుచునుండు మీ మానసంబు
 దీనజనావనా నూనసంధానప్ర
 వాహమైవెళ్లు మీయాహలహహ
 జంతుసంతానైక్య చింతనావ్యాప్తిమై
 పరువిడుచుండు మీ గురుమతంబు

తే॥ అన్నిటనునిండి నీయందునన్నిగనుచు
 నున్నవాడవునీవు నిన్నెన్నుటెట్లు
 సన్నతామలగుణ ధుర్యసాధువర్య
 తత్వపరిభావి శ్రీసుబ్బదాస సుకవి.

ఆ॥ వె॥ చిద్విలాసశతక చిద్విలాసంబును
 చవులుగురియుదాని జదివినాడ
 దీనికిదియెనాటి దేనిబోల్పగరాదు
 తతవిరాగి సుబ్బదాసయోగి.

కం॥ నెందాక నిససుధాకరు
 నెందాకనుడుల్ప్రపంచ మీనర్య
 ము నిందెందాకమహిరహించును
 యంవాకను మీ కవిత్వమలరారు నొగిన్.

ఇట్లు

భవచ్ఛేదనూభిలాషి.

మహామహోపాధ్యాయ కళాప్రస్థాన

డాక్టర్ చిలుకూరి శారాయణరావుగారు

ఎమ్. ఏ., పి. హెచ్. డి., ఎల్. టి., అనంతపురం.

శ్రీ సుబ్బదాసుగారు ఆంధ్రదేశమునకువలె నాకును
చిరపరిచితులు ఆయన పరోపకార పాణీణతను ధర్మసమున
స్థాపించి నిరంతరముగ సాగించుచున్న శంకరమఠమే ప్రత్యక్ష
సాక్ష్యము.

శ్రీ సుబ్బదాసుగారు సుప్రసిద్ధకవులై యంతకముం
దెన్నో కావ్యకాటకాదులను రచించి ప్రఖ్యాతిని గడించిన
వారు శ్రీ చిదానందసర్వేశ చిద్విలాస అనుమకుటముతో
వారిష్టుడురచించిన యీశతక మాయన కవితానైపుణ్యమును
మరింత చాటుచున్నది. ఇందెన్నియో అపూర్వములైన ఇతర
కవులకందవట్టి యూహాదులు తోణికినలాడుచున్నవి. శతక
మంతయు సున్నతవేదాంతబోధ తోడను యోగవిజ్ఞానము
తోడను నిండియున్నది. రచన ధారావాహిగా సర్వజన సుఖో
ధముగానున్నది. శ్రీ సుబ్బదాసుగారిట్టి గ్రంథముల నింక నెన్ని
యోరచింపగలరని ఆశించుచున్నాను.

అశ్వాని దోహా వెంకటస్వామిగుప్త

బె జ నా డ.

శ్రీ రాష్ట్రాటే స్వామిదానయోగిగారి జీవితము స్వార్థకముయినదన నాక్షేపణముండదు. వారు అనేకములైననల్పార్థములుచేయుట చేయుచుటయేగాక పెక్కు సద్గ్రంథములను సయితము వ్రాసినారు. ఆపొత్తుములు ఈకలియుగమునందలి యజ్ఞానులకుఁ బెద్దిగల్గింపుచు మోసగాంచు కుహనాగురువులు అగువారి చెడ్డముల నుద్ధాటింపుచు మహావకారతములైయున్నవి. వారురచించిన “చిద్విలాసశతకము”ను గాంచునవకాశము నాకుగల్గినది. అది మనోహరమైన భక్తి సీతి జ్ఞాన పరిదానములైన డివ్య పద్యరత్నములతో నలరాకుటయేగాక సర్వశక్తుఁడును, సర్వజ్ఞుఁడును, సర్వాత్మకుడైన సర్వేశ్వరుని సంబోధించునదైయున్నది. ధర్మవరమునందుఁగల వీరియాశ్రమము దీనజని అశ్రియముగను ప్రసాదించుచున్నది. ఇట్టి దానయోగిగారింకను సత్కార్యములనుగావించి లోకమందిహవరసాఖ్యలాభముగల్గుటకు దోడ్పడుదురుగాకయని నాహృదయ పూర్వకమైన అభిలాష.

తమ శ్రీయోభిలాషి.

ఆర్యోత్తములారా!

బ్రహ్మశ్రీ సుబ్బదాసుగారు నాకు బహుకాల పరిచితులు గాకపోయినను ధర్మవరమందలి శ్రీవారి ముఖ్యకార్యక్షేత్రమగు హఠయోగ ఆశ్రమమును లోకహితార్థమైన వారి వివిధ కార్యకలాపముల వివరములను వినుచుంటిని సంతసించుచుంటిని. శ్రీవారిని దర్శించ నభిలషించితి సాధ్యపడకపోయినది. కాలముగడచినది సంకల్పము సత్యమై నిష్కల్మషమైనదైనచో ఫలము సిద్ధించుట నబద్ధముకాదు.

బహుదూరములో యుండిన నీను కొద్దిదినములకితమే పెద్దబళాచారమునకు సర్కారువారిచే మార్పబడియుంటిని. శ్రీవారు కొందరి పండితోత్తములతో ననగా శ్రీ హట్టి శంకరరావుగారు, శ్రీ భాస్కరపంత్ సుబ్బనరసింహశాస్త్రిలు, శ్రీ హఠయోగి సంజుండప్పగారు గురుకుల స్నాతకుల సత్యపాల్ యశవారు కురుక్షేత్రమునుండియు విచ్చేసియుండి ధర్మోపన్యాసములు జేయుచుండిన సుసమయము నా కప్పుడు లభ్యమైనది సంకల్పము సిద్ధించినది. శ్రీవారి పరిచయమప్పుడైనది. యేతత్ సమయమందే శ్రీవారి గ్రంథముల కొన్నిటిని చదివి చవిగంటిని. వారి జీవనచరిత్రమందలి వివిధఘట్టములను వింటిని విన్నయమందితిని. పవిత్ర భారతవర్షమందెందరో మహాత్ములుదభవించి శ్రమించి సార్థక పవిత్రజీవితములు నడుపుటచే దేశోద్ధారక కార్యములెన్నియో నడుపబడినవి. యిందుచే చిరస్మరణీయులగు మాతా పితృ ఋషి ఋణవిముక్తులై చిరంజీవులుగా యుండులాగు వీరి జీవితమును శ్రమింప

జేసి సార్థకపటచుకొన నిర్ధరించుకొన్న సత్యసంకల్పము వ్యక్తమైనది. వీరుధార్మిక క్షేత్రమందేగాక రాజకీయములోను ప్రాచీనార్యధర్మప్రచారానుకూలమగు నాటకవిరిచితులై తన్నాటకములందలి ప్రముఖపాత్రముల నభినయించి ప్రఖ్యాతులను పేరుగాంచిన వీరు విరాగులై దేశపర్వటము గావించుటచే నచ్చటచ్చట మహాత్ముల సందర్శన సంభాషణ సౌలభ్యములబ్బుటచే ప్రాపంచక వేషభాష విషయాదులన్నియు నస్థిరములని తెలిసిన నీ ధీరవ్యక్తి తృతీయాశ్రమమగు వానప్రస్థాశ్రమములో బ్రవేశించి భవదీయ ధార్మిక కార్యక్షేత్రమును విస్తరింపజేసికొనిరి. పరులకై పరితపించిరి. అనాధులకాశ్రయమైరి దేశభక్తులతోటి కారాగృహవాస మనుభవించిరి. అతిసౌలభ్యమగు సరళ జీవితమభ్యసించిరి. ఉడుపులను మార్చుకొనిరి. నిస్వార్థ సేవాదీక్షును గైకొనిరి బహుజనులకే కాక రాజ, జమీందారుల, ఆదరణలకు పాత్రులైరి. మానవ మరాచార దుష్కర్మములను ఖండించి మానవోన్నతికి అత్యవశ్యకమగు సత్య సనాతన సదాచార సద్ధర్మముల ప్రబోధమునకై గ్రంథరచనాకార్యమును గైకొనినదియేగాక హరికథ వ్యాఖ్యానములతో సామాన్య జనులను సైతము అజ్ఞానమును నిద్రనుండి లేపగొట్ట యత్నించిరి. నుజ్జ్వాన సువిచార సరమును దాగించిరి.

వీరిక అతిపవిత్రమగు చతుర్థాశ్రమమును సన్యాసాశ్రమ ప్రవేశముతోటి తమ శేషజీవితములో భారత భావజనాంగమున కావశ్యకమగు ఆశ్రమములను స్థాపించుచు భవదీయానుభవములతో గ్రంథములను రచింతురుగాక.

పైరు భవద్వికచితమగు చిద్విలాస శతకమును ఆమూలాగ్రముగ చదివి ఆనందించిని. వీరిభాషాశైలియున్న నా అతి మృదుమధురమై సరళమై సముచితముగ నున్నది. వీరి కవితాశక్తి ఇతరకవులతో దీసిపోయినదికాదు. పద్యములన్నియు మిక్కిలి శుద్ధములై విద్వాంసులకేగాని సామాన్యులకు పైతము అభావమగులాగున రచింపబడినవి. ప్రతిపద్యము పవిత్రభావపూరితమై పఠనయోగ్యమై ప్రకాశించుచున్నది.

గ్రంథమందలి విషయ విశేషములన్నియు ప్రాచీనాధునిక సిద్ధాంతములతోగూడి వైదిక రాజనైతిక ఆర్థిక సామాజిక శాస్త్రీయ మానసిక ఆత్మోన్నతుల కత్యావశ్యకమగు సద్విషయభూషితమై ప్రకాశించుచున్నది.

గ్రంథ మొకతూరి చదువమొదలిడిన అజ్ఞానాంధకారావృతమగు మూర్ఖత మాయమై సుక్షాన సూర్యోదయమగువలకును క్రిందబెట్ట సాధ్యముకానిరీతిగ రచింపబడినదన్ని అతిశయోక్తి కాజాలదని నానమ్మకము.

ఈశ్వరసృష్టిలోని చిద్విలాసములను వేదాంతములోని సత్యాంశములను జీవజంతువులయడ మానవుడనదగువాడు సడచుకొనురీతి నీతులను కడుబీదలనుగాంచి పరితాపమొందు విధానములను జగత్ప్రభయను యభిప్రాయ నిరసనమును నవనాగరిక వేషభాషలచే నసర్థవిధానములు కర్తవ్యపాలనముతోటి పల్లనిర్లయము భారత పతీప్రతిల మహాత్మ్యములూ భ్రాతృవాత్సల్య శమదమాదులుమద్య మాంసనిషేధానుకూల విషయ విశేషములు మున్నగువెన్నియో అమూల్యవిషయ విశేషరత్నములతో గూడియుండు భవద్వికచితమగు “చిద్విలాస”

మను సద్గ్రంథము ఆంధ్రలోకమందలి ఆబాల వృద్ధులగు స్త్రీ
పురుషులందరి చేతులలో దనరారుచు కీర్తియశోవంతులుగను
దేశ సుధారకలుగను భగవద్భక్తులుగను ధర్మపారాయణులు
గను పీరులుగను ధీరులుగను చేయు సాధనమై శాశ్వతముగ
దనరారుగాత.

పరమేశ్వరుడు ఏతత్ గ్రంథరచయితయగు శ్రీ సుబ్బ
దాసుగారికి ఆయురారోగ్య శక్తి సామర్థ్యములనిచ్చి లోకహి
తార్థముగ మరి సిట్టిగ్రంథములరచించులాగు ఉద్బోధించుగాత
గ్రంథముచు పఠించి విషయములను గ్రహించి ఆచరించిన
గ్రంథకర్తగారి శ్రమ సాఫల్యమగును.

ధర్మప్రియుడు

యం. అర్కమూర్తి [సిద్ధాంత వికారద]

నూపరెంటెండ్మెంట్

పెద్దబళ్ళాపురం.

మహారాజ పోషకులు

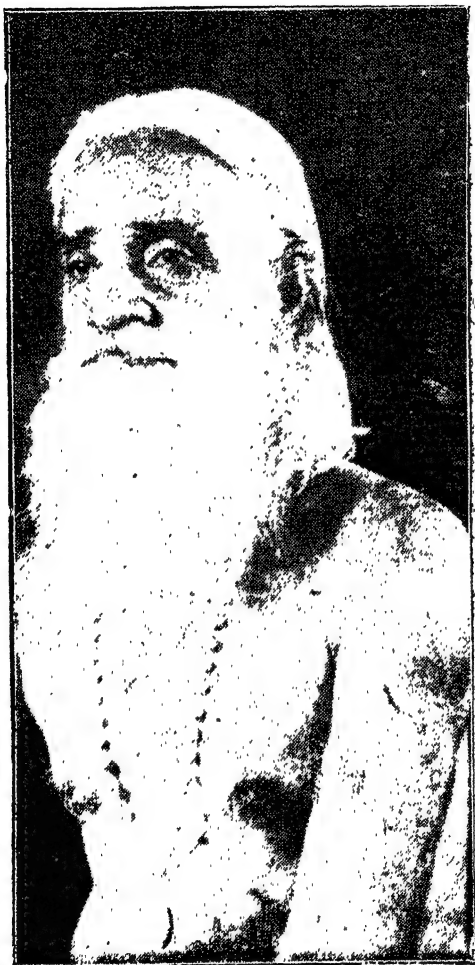
1. శ్రీ పాగాల బాలప్పగారు ధర్మవరము
2. ,, సిన్ను మల్లిప్పశేష్టిగారు ,,
3. శ్రీమతి పిన్ను లక్ష్మమ్మగారు ,,
4. ,, భవనాస ఆదిలక్ష్మమ్మగారు ,,
5. ,, కీ. బొంతల సావిత్రమ్మగారు, పత్తిగొండ
6. శ్రీ యన్. శ్రీనివాసులుగారు,
అడ్వోకేట్, అనంతపురం.
7. ,, వైడి లక్ష్మయ్యగారు, అడ్వోకేట్, అనంతపురం.

రాజ పోషకులు

1. శ్రీ కాకేట్టి రంగప్ప అండ్ సన్స్ ధర్మవరము
2. ,, వల్లెం శ్రీనివాసులుగారు ,,

పోషకులు

1. శ్రీ వసనాదు శ్రీనివాసులు శ్రేష్టిగారు కుప్పం
2. ,, నామా యోకలయ్య శ్రేష్టిగారు ప్రొద్దుటూరు
3. ,, గిరిరాజు నారాయణస్వామిగారు ధర్మవరము
4. ,, కోటం మల్లేసుగారు ,,
5. ,, ముక్తాపురం సంజప్పగారు ,,
6. ,, కలవల వెంకటనారప్పశ్రేష్టిగారు ,,
7. ,, కీ. దేవత నాగప్పగారు గంగినేపల్లి
8. ,, జి. వెంకటరెడ్డిగారు ఎమ్. ఎల్. సి. అనంతపురం
9. ,, మేడా రామయ్యశ్రేష్టి, సుబ్బయ్యశ్రేష్టిగార్లు,
అనంతపురం.
10. ,, కాకిమాని వెంకటస్వామిశ్రేష్టిగారు, ధర్మవరం.
11. శ్రీమతి ఆకల సీతమ్మగారు, ధర్మవరం.

శంభర:

మున్నడి

1925 వ సంవత్సరమున నువ్వీకాశ కేరళమును ప్రక
టించియుండ నా ప్రతలన్నియు త్వరలో నమ్ముదువోవ వువర
పియాశతకములో కొన్ని పద్యములు చేర్చుకొని మరికొన్ని
నూతన పద్యములనుగూర్చి చిద్విలాసమును మకుటముంచి ప్రచు
రించితిని.

నా మాతృదేశము; సంకీర్తనా విశారదుడును, తత్వజ్ఞు
నియు బాల్యమునుండి నను సన్మార్గమున ప్రవర్తించజేసిన పితృ
సమానులగు నా పెద్దన్నగారును, శ్రీ హరికథా విశారదుం
డగు నా రెండవ అన్నగారును, శ్రీరాజరాజేశ్వరీ లబ్ధప్రసా
దయగు నా సోదరీ తిలకమును నాయురువురు భార్యలు వెంట
వెంటనే మృత్యువువాత బడుటచేత మరుమరీచికలవంటి పంసా
రమునై నిస్సృహజనింప నై రాగ్యకవచమును ధరించి, హత
యోగాశ్రమమునుచేర నొక ఆశ్రమమునకు శంకుస్థాపనమొ
నర్పి 1926 సంవత్సరమున తీగయాత్ర నెపమున హిమవ
త్పాంత పుణ్యనదులలో గుండుకులిడుచు తత్పాంత వవభూ
ముల సంచరించుచు హృషీకేశము, బదరికాశ్రమము; కేదాశ్
శ్వతము అమరనాథ్ మొదలుగాగల యాశ్రమములను దర్శించి
నేపాలు కాశ్మీరు మున్నగు పత్తనములగాంచి యుండందుగల

బ్రాహ్మణి సౌందర్యములగాంచి యచ్చెరువంది హృదయము నుండి పొంగి పారలివచ్చు యానందవారాసిని గుఱింకులిడుచు, పరమేశ్వరుని యచింత్య మహిమాతీత్యములనుగాంచి హృదయము భక్తిచే తొణికిసలాడునపుడు రచించిన పద్యములనిందు పొందుపరచితిని. ప్రతిమనుష్యుడు కూపస్థ కూర్మమువలె కాలముగడువక యొకతూరియైన హిమవత్సర్వత ప్రాంతముల నందర్శించి యందుగల భగవత్సృష్టి విలాసములనుగాంచి ధన్యత నొందకున్న జన్మ వృథయని విన్నవించును.

నేనీవాన ప్రస్థాశ్రమమును త్యజించి నాల్గవ యాశ్రమ మగు సన్యాసమును స్వీకరించి మరియొకతూరి యాపుణ్యభూముల దర్శింప కుతూహలపడితిని. కాని ప్రాకృతపుణ్య పరిపాకమెట్లున్నదో తెలియదు.

ప్రాకృతము కవిసార్వభౌములెందరో యుత్తమకావ్యములను రచించుచు కవిత్వమున నూతన మార్గములను దొర్చుచు దేశోన్నతికి పాటుపడుచుండు నిక్కాలమున నే నీతరమును ప్రచురించుట హాస్యాస్పదమైనను, నాయందు భక్తిగల శిష్యులు, మిత్రులు యీగ్రంథమును పఠించి నిష్కామకర్ములై దేశసేవ చేయుదురని విశ్వసించి యీపాత్రమును ప్రచురించితిని.

యీచిన్ని పాత్రమునకు దయతో పీఠికను వ్రాసియి

చ్చిన ధర్మవరము బోధు మైనూకూలు సంస్కృత పండితులగు శిరోమణి, విద్వాన్ శ్రీహర్ష కలచవీడు శ్రీనివాసాచార్యులు గారికి నాకృతజ్ఞతాభి వందనశతంబు లర్పించుచున్నాను.

ఈ గ్రంథ ముద్రిణకై ధనమొసంగిన ఉదార మహా శయులగు మహారాజపోషక, రాజపోషక, అభిమానులకు నా కృతజ్ఞతాభి వందనములు. నేడు రేపుయని కాలవ్యవధిని పొడి గించక వెంటనే గ్రంథమును ముద్దుగ ముద్రించి సకాలమున కొనంగిన విశ్వనాథ్ పెన్సిస్సువారికి వందనములర్పించెద. గ్రంథ మున యేవేని స్థూలిత్యములున్న తెలియజేసిన పునర్ముద్రణ యందు సవరించుకొందునని విన్నవించుచూ విరమించెద.

ఇట్లు,

రాష్ట్రాటి సుబ్బదాసయోగి

హతయోగాశ్రమము,

ధర్మవరము.

చిద్విలాస శతకము

పీఠీ శ్రీకరుణారస - సింధువాత్సల్యైక
 పూర్ణుండవై ననీ - పూజ్యయశము
 అణువణువాదిగా - నాబ్రహ్మ పర్యంత
 మావసించిన నీదు - సమిత మహిమ
 నిఖిలజగజ్జాల - నిర్మాణమునఁ గడుఁ
 బ్రకటితంబైన నీ - ప్రాభవంబు
 నిఖిలలోకంబుల - నిర్నిద్రశక్తిని
 గనునన్న నడుపు నీ - కాశలంబు
 తే॥గీ॥ గాంచియుప్పొంగి నీతత్త్వ ♦ మెంచిపొగడి
 భక్తితోలుకాడ మృదుల భా ♦ వములుపొదల
 శతకమర్పింతు గ్రహియింపు ♦ హితమనీష
 చిత్సుఖానంద సర్వేశ చిద్విలాస.

సీ॥ శ్రీదమైభేదాప - నోదమైకలిత విసోదమై
 సంతతా మో - ద మగుచు
 భవ్యమై సుజ్ఞాన - సేవ్యమైనిగమ వా
 స్తవ్యమై సజ్జన - స్తవ్యమగుచు
 నందమై సచ్చిదానంద - మైగుచిమూట
 కందమై కల్యాణ - బృందమగుచు
 లలితమై మాధురీ - కలితమై పాశ్చర్య
 మిలితమై పీయాప - తులిత మగుచు

తే॥ గీ॥ రుచిరమై సాధుజనసభా ♦ ప్రచురమగుచు
 కలయునీపై నజెప్పు క ♦ విశ్వసరణి
 నమృతవృష్టిని గురిపింపు ♦ మయ్యయీశ
 చిత్సుఖానంద సర్వేశ చిద్విలాస.

సీ॥ “ఓమ్నమ” యనిదొల్త - నోర్చిదిద్దించినః
 శేషాదిగురునకు - జేతులొగ్గి
 సుస్కృతాంధ్రములను - శ్రద్ధమై నేర్పిన
 నల్లవగురునకు - నతులొనర్చి
 లక్షణగ్రంథంబు - లను నచ్చఁజెప్పిన
 గుణనిధియగు నుబ్బు - గురునిఁ దలఁచి
 యొనర నాయుర్వేద - మును బోధజేసిన
 గొల్లూరు సుబ్బార్య - గురునినెంచి

తే॥ గీ॥ మఱియు నద్వైతమును బోధ ♦ పఱచియోగ
 సరణిదెలిపిన గురుసిహ్మా ♦ గురుని గామ
 దాససిద్ధుల మదినెంచి ♦ హాసినాఁడ
 చిత్సుఖానంద సర్వేశ చిద్విలాస.

సీ॥ ఆదికవీశ్వరుం - డైన వాల్మీకి శ్రీ
 రామవృత్తమువ్రాసి - రహితెలంగె
 భవభూతియుత్తర - భాగంబుకరుణ చి
 ప్పిలనాటకమువ్రాసి - పేరుగాంచె
 గవికులశ్రేష్ఠుడౌ - కాళిదాసుండు శా
 కుంతలంబునువాసి - గురుతఁబొందె
 నిపుడు రవీంద్రుడు - ను పమానరహితమా
 గీతాంజలివ్రాసి - కీర్తికెక్కె

తే॥ గీ॥ నపుడునిపుడును నీభక్తు ♦ లై నకవులు
 గలరుజగమునఁ దావక ♦ కరుణవడసి
 ధన్యులై నట్టి సుజ్ఞాన ♦ ధనులుఘనులు
 చిత్సుఖానంద సర్వేశ చిద్విలాస.

సీ॥ మాటిమాటికిభక్తి - మాధుర్యముప్పొంగి
 విసువారి మునులఁగా - వింపవలయు
 లర్థమంతటవాక్కు - లందూరిసభ్యుల
 వీనులవిందుఁ గా - వింపవలయు
 భావమింగితముచే - బయట నచ్చొత్తిన
 ప్లయి నభ్యులకుమది - నంటవలయు
 రసమునొందించి మా - ననవుఁ జాంచల్యం
 బు, నడఁచిబంధించివే - యంగవలయు

తే॥ గీ॥ నొక్కమారిల్లు హరికథ ♦ నొక్కిచెప్ప
 మరలవిన నేల వినివేఱు ♦ మాటలేల
 నాటినుండియు నీభక్తి ♦ నాటుకొనడె
 చిత్సుఖానంద సర్వేశ చిద్విలాస.

సీ॥ గ్రామ్యముఁగై తలోఁ - గలుపరాదనువారు
 గడుపుటే యొప్పని - పలుకువారు
 స్వస్వామ్యమడుగక - సాధింతు మనువారు
 నడిగియే సాధింత - మనెడివారు
 సంస్కారమున జాతి - చక్కనొసనువారు
 చెడుతోవఁ బడునని - చెప్పవారు
 వర్ణ భేదములుండ - వసతిలేదనువారు
 సంకరంబగునని - జడియువారు

తే॥ గీ॥ ఇన్ని పోటీలలోఁబడి ♦ తన్నుకొనఁగ
 నిన్నిటను సేవుచేరియు ♦ నిందాజాల
 విధమొనర్చితి విదియేటి ♦ విధముతండ్రి!
 చిత్తుఖానంద సర్వేశ చిద్విలాస.

సీ॥ వ్యోమచుంబితమహా - ద్భుతహిమనైలమ్ము
 భరియించుచున్న యీ - భరతమాత
 సర్మదా గంగాది - నదుల నెల్లప్పుడు
 భరియించుచున్న యీ - భరతమాత
 సకల సస్యోఘముల్ - ప్రకృతి సౌభాగ్యముల్
 భరియించుచున్న యీ - భరతమాత
 కనకరత్నములుండు - ఖనిసమూహంబుల
 భరియించుచున్న యీ - భరతమాత

తే॥ గీ॥ దేశములనెల్ల మిన్నగఁ ♦ దేజరిలఁ గ
 నలులుచుండెను మున్నిష్ట ♦ వాసిలేక
 దుర్భరస్థితి నున్నది ♦ దురితదూర
 చిత్తుఖానంద సర్వేశ చిద్విలాస.

సీ॥ ఉపమానరహితమీ - యుర్వి నొక్కనిమోము
 నీరేజముల మీఱు - నేత్రయుగము
 పరికింపనొక్కని - పల్కుతే నియలొల్కు
 పలుచాలు కుట్టల - పంక్తిగేరుఁ
 గాంచనొక్కనినడ - కడురమ్యమైతోచుఁ
 జూడనంగమ్ములు - సొంపుమీఱు
 రమ్యహానొకనియు - రంబుఁ గాంచినయంత
 కరచరణంబులు - ఘనతమీఱు

తే॥ గీ॥ నహాహ! నీసృష్టిచిత్రము ♦ సరసిజూడ
 నిట్టిదట్టిదియనియూహ ♦ నెఱుగలేను
 పొగడతరమా నె నీశక్తి ♦ పూతచరిత్ర
 చిత్సుఖానంద సర్వేశ చిద్విలాస.

సీ॥ విద్యగల్గిననేమి - వినయము లేకున్న
 ఘణిశీర్షమున మణి - బరంగునట్లు
 ధనమునుండిననేమి - దానంబు లేకున్న
 కాటిలోపువ్వులు - గలిగినట్లు
 చెలువముండిననేమి - శీలంబు లేకున్న
 బణ్యాంగనకురూప - మున్నయట్లు
 శౌర్యముండిననేమి - ధైర్యంబు లేకున్న
 నేపికినధికార - మిచ్చినట్లు

తే॥ గీ॥ మనుజుడై పుట్టినంతనే ♦ మాయెనెపుడు.
 లాతివారికి నపకార ♦ లవములేక
 నిశిత సుజ్ఞాని గానిచో ♦ పశువుగాడె.
 చిత్సుఖానంద సర్వేశ చిద్విలాస.

సీ॥ ధర్మస్వరూప యూ - ధరణీతలంబున
 బహుజన్మపుణ్య సం - ప్లాప్తమైన
 మనుజ జన్మంబిడి - మంచిజ్ఞానోదయం
 బొందఁజేసితివయ్య - యోమహాత్మ
 జ్ఞానకర్మేంద్రియ - ఘనశూక్ష్మపరికర
 సముదయంబునఁ బూర్ణ - సౌఖ్యమొనఁగి
 పంచభూతంబుల భవ్య - మా సూర్యచం
 ద్రాది బ్రహ్మాండ భ - టాళిఁగూర్చి

తే॥గీ॥ న్యాయరీతిని నడువనా ♦ మ్నాయములను
 దానమొనఁగిన సీకీర్తిఁ ♦ దలఁచి నిన్ను
 గాంచి ధన్యతఁబొందని ♦ ఖలునిబ్రహ్మకు
 వ్యర్థమనిబల్కుదురు బుధా ♦ పశిజగాన ॥చి॥

సీ॥ సూరిజనులగాంచి - సుప్రభాతంబని
 నమ్మడై తలవంచి - నడచువాఁడు
 పరదాతలను జూచి - పలుకక తలవంచి
 తల్లులను చుమది - దలఁచువాఁడు
 హీనజాతులఁగాంచి - యెగతాళిఁ జేయక
 భ్రాతృభావముచేత - బరగువాఁడు
 లగతికులనుజూచి - యాత్మరీతిగ నెంచి
 యోపినంత ధనంబు - నొనఁగువాఁడు

తే॥గీ॥ దసరగుర్వాజ్ఞ శిగమునఁ ♦ దాల్చినడచి
 సాధుసాంగత్యమెప్పుడు ♦ నలుపువాఁడు
 ధరణి బరికించిచూడఁగ ♦ ధన్యతముడు
 చిత్సఖానంద సర్వేశ చిద్విలాస.

సీ॥ ఉదయ కాలమునందు - నిదుర మేల్కొనివచ్చి
 యొగి తల్లిదండ్రుల - కొనర మొక్కి
 మొక్కియుష్టోదక-మున భక్తినింజారఁ
 దానమాడించియుఁ - దడిసినొత్తి
 యొత్తిభౌతంబులొ-మెత్తని వలువలు
 మేనికినిండుగ - మెలఁగఁ గట్టి
 కట్టియురసపూర్తి - నుట్టివడెడు దివ్య
 పడ్రోసోపేత భో - జన మమర్చి

తే॥గీ॥ ఇచ్చయలరంగ తాంబూల ♦ మిచ్చయక్క
 రెసగమెసగంగ పితృపూజ ♦ నెనయచేయుఁ
 టదియె సచ్చాద్ధమందురో ♦ యమలక్ష్మి
 చిత్సుఖానంద సర్వేశ చిద్విలాస.

సీ॥ తల్లిదండ్రులపూజఁ - దనరఁజేసియెకదా
 పుండరీకుఁడు స్వర్గ పురముజేరె
 తల్లిదండ్రులపూజఁ - దనరఁజేసియెకదా
 యలసూర్యుఁడు దివ్య - ఫలముఁబొందె
 తల్లిదండ్రులపూజఁ - దనరఁజేసియెకదా
 గురుపుత్రుడా బ్రహ్మ - పురముఁజేరె
 తల్లిదండ్రులపూజఁ - దనరఁజేసియెకదా
 పరశురాముఁడు మహా - భాగుడయ్యె

తే॥గీ॥ తల్లిదండ్రుల కెప్పుడు ♦ నుల్లమలర
 బూజఁజేసెడివాడె పో ♦ పుత్రుడతని
 వాడెభక్తులలోఁ పెద్ద ♦ వాడు తండ్రి
 చిత్సుఖానంద సర్వేశ చిద్విలాస.

సీ॥ కర్మానుసారంబు - గతియంచు నాయత్న
 మావంతలేడని - యనెడువాడు
 గ్రహచారమీరీతి - గాఢింపుచున్న నా
 యత్న మేమగునని - యనెడువాడు
 గార్హంతికుల్ జాత - కమువ్రాసినట్టుగ
 ఫలము కాంగలదని - పలుకువాడు
 ఫాలమందేరీతి - వ్రాసెనో యాధాత
 యారీతినగునని - యనెడువాడు

తే॥ గీ॥ నలసుండజ్ఞాని దుర్మార్గు ♦ డాత్మవంచ
 కుండు నారంభశూన్యడు ♦ కుమతిగాన
 సీక్తపాపాత్ముడగునెవి ♦ నిర్మలాత్మ
 చిత్సుఖానంద సర్వేశ చిద్విలాస.

సీ॥ నిదురలేచినదాది - నిదురబోయెడిదాక
 భవజలనిధిలోన - బాధపడుచు
 వ్యవహారచింతయు - వ్యాపారచింతయు
 కూరగాయలచింత - కూటిచింత
 కొమ్మలపైచింత - సొమ్మలపైచింత
 సుతులులేరనుచింత - బ్రదుకుచింత
 ధనముపైచింతయు - దాయాదచింతయు
 పశువులపైచింత - పసిడిచింత

తే॥ గీ॥ ఇన్నిచింతలతోఁబడి ♦ తన్నుకొనుచు
 నదియెసుఖమనియెంచుచే ♦ యథము డతఁడు
 నిన్నుగానక చచ్చునో ♦ కన్నతండ్రి
 చిత్సుఖానంద సర్వేశ చిద్విలాస.

సీ॥ జన్మమెత్తినదాది - చచ్చెడుదాకను
 నకలపోతము మాడ్కి - మెలగువాడు
 అనిశంబు విషయాదు - లాశించియగ్నిలోఁ
 బడినశలభమట్లు - జెడెడువాడు
 తనకున్నదానిలో - దానమొనంగక
 భ్రమరంబుగీతని - బరగువాడు
 లాతినతులగోరి - కేతకీగర్భస్థ
 పట్నదంబులభాతి - జచ్చువాడు

తే॥గీ॥ నీకృపాపూర్ణమనమను ♦ నిలయమందు
 చోటుగాంచక సినామ ♦ సుఖనుగోరి
 వలనుపడకయుఁజెడును భూ ♦ వలయమందు
 చిత్సుఖానంత సర్వేశ చిద్విలాస.

సీ॥ భార్యయుస్సరటంచు - బడియెడ్చుచుండఁగ
 వేశ్యాగృహముఁగూర్చి - వెడలువాని
 జంతులవధమాన్స - చందముఁ దలఁపక
 చేపలగుత్తలు - చేయువాని
 ఆడుబిడ్డలనమ్ము - గోడుదలఁపక
 సంఘసంస్కరణంబు - జాటువాని
 భారతీయులుచాల - బాధలందుచునుండ
 గల్లుపాటలుబాడ - వెళ్లువాని

తే॥గీ॥ అట్టెవీరులనొక చంపఁ ♦ గొట్టి మంచి
 మార్గమునుజూపి బుద్ధిని ♦ మాఱఁజేసి
 దేశభక్తులఁ జేయుమో ♦ దేశదేవ
 చిత్సుఖానంద సర్వేశ చిద్విలాస.

- సీ॥ అగతికు సకు నింత - యన్నమిడరుగాని
 కలవానికిత్తురు - కాంచనంబు
 తలిదండులికు సేవ - దనరజేయుదురుగాని
 సానికాళ్లకు పూజ - నలుపంగలరు
 నిటుపేదకు నొకింత - నేలనియ్యరుగాని
 గృహదానమిత్తురు - గోహికెలమి
 గోనాశనంబొందు - గోడుగాంచరుగాని
 మొద్దుబసవుగాంచి - మొక్కుచుండు)
- తే॥ గీ॥ ధరణిదలపోయ రీసూక్ష్మ ♦ ధర్మములను
 కుటిలవర్తనుల జ్ఞాన ♦ పటిమచేత
 వారువొందరు నీదగు ♦ భూరికృపను
 చిత్సుఖానంద సర్వేశ చిద్విలాస.
- సీ॥ కూటికై పెదలు - కుయ్యిడుచుండగ
 మూడుపూటలదిని - ముఱియుపెట్లు
 వసియింప బీదకు - వసతిలేకుండగ.
 మేడలపైనుండి - మెలగుపెట్లు
 మఱుపుట్టమునులేక - నిరుపేదలుండగ
 ఘనదుకూలములను - గట్టుపెట్లు
 దుమ్ములోదమ్ములు - దొరలుచునుండగ
 పట్టుమెత్తలమీద - బండుపెట్లు
- తే॥ గీ॥ అకట! జగమందు బీదల ♦ యార్తనాద
 ములు వినంబడుచుండగ ♦ మూఢురీతి
 చూడనేరను కరుణయు ♦ జూపుమయ్య
 చిత్సుఖానంద సర్వేశ చిద్విలాస.

సీ॥ మేలుమాక్రికులగూల్చి - మేడఁగట్టుటకంటె
తాలకుటీరంబు - మేలుగాదె
మెత్తనిపాన్పుపై - మేనిఁ జేర్చుటకంటె
బరఁగఁబులిసముమీఁదఁ - పండఁరాదె
కాశ్మీరవస్త్రము - గప్పికొనుటకంటె
ఖద్దరు నొక్కింత - గట్టరాదె
మాంసంబాదిన ప్లాణి - హింసఁ జేయుటకంటె
ఫలరసంబులఁగోలి - బ్రతుకరాదె

తే॥ గీ॥ సంతకూటంబు వంటిసం ♦ సారమునకు
సౌఖ్యములఁగూర్చుఁ బ్రాణుల ♦ జంపుటేల
పాపములఁజేసి దుఃఖంబుఁ ♦ బడయుటేల
చిత్సుఖానంద సర్వేశ చిద్విలాస.

సీ॥ కసవు మొక్కుచుఁగాన - వసియించుమృగమాల
కరుణఁబూనక చంపుఁ - కఠినుఁ డొకఁడు
ఫలభక్షణముజేసి - పాతెడు పక్షుల
నదయఁడై కడతేర్చు - నల్పుడొకఁడు
పుష్కరాంపు ముటికిఁ - బోకాచ్చుమీలను
నలవై చిచంపును - తులువయొకఁడు
వరిగడ్డిదిని పయో - వర్షంబుఁ గురియించి
జనులఁ బోచెడుగోవు - చంపు నొకఁడు

తే॥ గీ॥ కటకటా! వీరిహృదయముల్ ♦ కఠినశిలలు
జగతినిట్టి కటికలు ♦ చాలఁగలరు
వీరినెటుతిద్దెదో నింక ♦ వేదవేద్య!
చిత్సుఖానంద సర్వేశ చిద్విలాస.

- సీ॥ ప్రాణులజీవిత - పద్ధతి దలపోయ
 నబ్జదళముమీది - యంబుకణము
 జగమున సంపదఁ - జర్పించిచూచిన
 మించుతీవనుబోలె - చంచలంబు
 దారసుతాదుల - తగులంబుఁగాంచిన
 స్వప్నవయఃపాన - నదృశమాను
 పసమించుయవ్వన - ప్రాదుర్భవముఁగన్న
 నోటికుండలలోని - నీటిబోలు
- తే॥గీ॥ సహహ! మృగతృష్ణఁబోలు సా ♦ ఖ్యమునుజూచి
 నమ్మి నినుఁకాంచజాలక ♦ సరులుతునను
 చెదలుభాతిగఁ జత్తురు ♦ చిద్విలాస!
 చిత్సుఖానంద సర్వేశ చిద్విలాస.
- సీ॥ కాలచక్రంబాక్క - లీల గిర్లుచునుండ
 మృత్యువు తిన్నగ - మ్రింగునుండ
 రోగశత్రువులట్టె - మూఁగికారింపగ
 గాసిఁబెట్టగ దుఃఖ - కంటకములు
 వృద్ధత్వమనుపులి - వెంబడింపుచునుండ
 భోగంబులను కలల్ - బోవుచుండ
 మొహశ్వమెల్లెడ - మురిసి పస్వడుచుండ
 చింతాన్ని మిక్కిలి - చెలఁగుచుండ
- తే॥గీ॥ ఏమినుఖమని జనులింత ♦ తామసించి
 మోక్షమార్గముఁ దలపక ? మురియుచుండు
 ఎపుడు విషయంబులనుబొంద ♦ నెంచుచుండు
 చిత్సుఖానంద సర్వేశ చిద్విలాస.

సీ॥ కోటికిఁ గడియించు — కొన్న సరుండైన
 గోచినై ననుమెటఁ — గొనుచుబోడు
 అవసీధవుండేని — సంత్యకాలమునందు
 సగ్గలంబగు చితి — బుగ్గియగును
 ఆకలంక నవమోహ — నాకారుడైనను
 వృక్తుడుగాకట్టె — వెలయలేడు
 వీరులగెలిచెడు వీర్యవంతుండైన
 నిర్వీర్యుడై తుద — నీల్గిచచ్చు

తే॥గీ॥ లేశమేసియు నీదయ ♦ లేకయున్న
 నెట్టివాడైన శుభముల ♦ నెలయలేక
 పుడమినపగతనాముడై ♦ పొల్చునయ్య
 చిత్సుఖానంద సర్వేశ చిద్విలాస.

సీ॥ దేశదేశంబులఁ — దెన్నఁగానకయేగి
 గాసిఁబొందుట పైఁడి — యానగాదె
 పదుగురాడెడి వక్ర — భాషణంబులకోర్చి
 యాశ్రయించుట కాంచ — నాశఁగాదె
 కృపణునిపైమంచి — కృతిఁ జేసికొనిపోయి
 యంజలిచేత ధ — నాశఁగాదె
 శ్వానంబువలె ధని — సదనంబుఁగాచుచు
 దాసుఁడౌటయును పొ — న్నానఁగాదె

తే॥గీ॥ మనుజుఁ డడి యానలకుఁజిక్కి ♦ మాపురేవు
 నెడఁద దలంపక సిగ్గును ♦ నింతలేక
 తిరుగుచుండును మదినిన్నుఁ ♦ దెలియలేమి
 చిత్సుఖానంద సర్వేశ చిద్విలాస.

సీ॥ ధనికుని కడకేసి - ధనమువేడిన సేవఁ
 గొనిలెక్కయిడి కొంత - ధనమొసంగు
 చలిపందిరికిఁబోయి - జలములు పొర్తింప
 నొకకొన్నినీళ్లు పా - లకుఁడొసంగు
 నన్నదాతనుచేరి - యాచింప గొణుగుచు
 నొకపూటభోజనం - మొసగిపంపు
 ప్రభువంతవానిని - వస్త్రంబుఁ గోరిన
 గొన్నాళ్లుమను నొక్క - గుడ్డనిడడు

తే॥గీ॥ కానిసీయట్లువేడ న ♦ క్కఱయలేక
 యానదీరంగనన్నియు ♦ రాసిబోసి
 కొనుఁడు కొనుఁడని చెప్పవా ♦ రనఘయేరి
 చిత్సుఖానంద సర్వేశ చిద్విలాస.

సీ॥ నిర్మలోదకపూర్ణ - నిమ్నగా జలములు
 దాహంబు నణఁపవే - తలఁచిచూడ
 పాదప పరిపక్వ - ఫలసంచయంబులు
 నాకలి నణఁపవే - యరసిజూడ
 కట్టనిగృహముతా - గ్రావగహ్వరములు
 దలఁదాపఁజాలవే - తలఁచిచూడ
 మార్గస్థ చేలముల్ - మానరక్షణమును
 కలిగింపఁజాలవే - తలఁచిచూడ

తే॥గీ॥ ధనమదాంధుల దరిఁ ♦ జేరి ఘనవిరహిత
 వృత్తివారలయాచింప ♦ వెడలుటేల
 నిన్నుదలచిన శుభమగుఁ ♦ గన్నతండ్రి.
 చిత్సుఖానంద సర్వేశ చిద్విలాస.

సీ॥ ఆప్యాయముగ జల్లి - యంబలిద్రావియు
 నంకటిచిక్కము - చంకజేర్చి
 మూపుపై గొంగడి - ముస్తీబుగా వేసి
 నాలమందలతోడ - నడవికేగి
 మరలనోగిరంబు - మనసారదిని లెస్స
 మధురాంబువుల గ్రోలి - మందగూర్చి
 నెల్లగిలారముల్ - నెమరులు వేయగ
 కొండ నెత్తముజేరి - నిండు ప్రిమ

తే॥గీ॥ సరణి! పిల్లనగోవిని ♦ స్వనములొల్క-
 సృష్టిచిత్రము గాంచుచు ♦ సాక్కియుండు
 గొల్లడే భూమిపతి మేటి ♦ కల్లగాదు
 చిత్సుఖానంద సర్వేశ చిద్విలాస.

సీ॥ సృష్టిలోని స్వభావ - సిద్ధమైరుచ్యమై
 యారోగ్యమైన యా - హారచయము
 పాప్రానుసారంబు - తృప్తిమై భుజియించి
 యత్యాసచేగల్గు - వ్యసనములను
 జెందక చెట్లలో - స్వేచ్ఛగా నెలకొని
 యింపుమితాడు తమ - యెల్లులెత్తి
 నిన్ను గీర్తించుచు - నిరుపద్రవంబగు
 జీవనంబునను రం - జల్లునట్టి

తే॥గీ॥ పక్షులకునుండు సౌఖ్యంబు ♦ పరిగణింపఁ
 బ్రకృతికి విరోధమార్గంబు ♦ బట్టినడుచు
 నరులకేటికివచ్చు న ♦ సంతయాప
 చిత్సుఖానంద సర్వేశ చిద్విలాస.

సీ॥ గ్రుడ్లిడు ఋతువుదా - రొగ్గునుడు గుంపులుగూడి
 పెద్దవృక్షములనై - విడిసియచట
 గూడుకట్టి యా - గూండ్లగుడ్డులువెట్టి
 లవి వానిబాదివి పి - ల్లలనుజేసి
 చిమచిమమని యని - చెంతముక్కులుసాప
 నిడుద కుత్తుకలెత్తి - కడుపుగక్కి
 బాగుగా నెఱకలు - వచ్చుదాకనుబెంచి
 పదపడి వానిని - వదలివేసి

తే॥గీ॥ గూడులెగదన్ని చెట్లను ♦ గూడవిడచి
 స్వేచ్ఛజను కొకురాయుల ♦ చెయ్యలెన్న
 తనయులెడఁ గన్నవారి భా ♦ ధృతలునున్న
 చిత్సుఖానంద సర్వేశ చిద్విలాస.

సీ॥ ఆశాసమీరణ - మట్టిట్టుగొట్టగ
 దుఃఖఫేసలబెట్ట - తొట్టగిలగ
 మోహతరంగముల్ - మోదుచునుండఁగ
 సుఖశీకరంబులు - చుట్టికొనఁగ
 సుడిఁబోలు భార్యయు - జుట్టి తిరిప్పుచునుండ
 సుతనకములుబట్టి - వెతలఁబెట్ట
 బంధుకులీరముల్ - బట్టిపీచుచునుండ
 సోదర మీసముల్ - సుక్కుజేయ

తే॥గీ॥ నకట! సంసారనాగరం ♦ బంతరింప
 తావకధ్యానమను దృఢ ♦ తరణిగాక
 యార్తునకు దిక్కుపేరెద్ది ♦ యప్రమేయ
 చిత్సుఖానంద సర్వేశ చిద్విలాస.

సీ॥ నద్వస్త్యశోదోహ - సౌందర్యగరిమంబుఁ
 నెలమిఁజూడఁగఁ గన్ను - లిచ్చితయ్య
 అవ్యక్తమధురంబు - లై నయారావము
 లింపుగవిన వీను - లిచ్చితయ్య
 షడ్గిసంబుల రుచుల్ - చవిజూచి తెలియఁగ
 నొనరఁగ రసనంబు - నొసఁగితయ్య
 ప్రస్ఫుటిశీతోష్ణ - పద్ధతులెఱుఁగంగ
 నోజ్జ్వల్యగిందియ - ముంచితయ్య

తే॥గీ॥ వాసనలఁజూడ నొసఁగితి ♦ నాసికయును
 పాపపుణ్యవివేచనా ♦ పాప్తి నొసఁగ
 జ్ఞానమిచ్చితవయ్య వి ♦ జ్ఞానగమ్య
 చిత్సుఖానంద సర్వేశ చిద్విలాస.

సీ॥ చెలువై నయట్టి నీ - స్పృష్టివిలాసంబు
 చూడసికన్నులు - పాడుదోనలు
 నిగమసంస్తుత్యమా - నీ పేరు నుడువుటఁ
 గ్రాలనిరసనంబు - గరకనంబు
 జ్ఞానశేత్రంబునఁ - గనక నీరూపంబు
 పులక మొందని మేను - బోదెగాని
 జగధీశుడగు నిన్ను - సంస్కరించుటయందు
 బరఁగని యాబుద్ధి - పాడుబుద్ధి

తే॥గీ॥ అఖిలలోకఁబులను కుక్షి ♦ యందునిండి
 యలగునీదగు మహిమనుఁ ♦ దెలియనట్టి
 యోగిజన్మంబు జన్మమే ♦ యోగివంద్య
 చిత్సుఖానంద సర్వేశ చిద్విలాస.

సీ॥ ఏగోడలేమేడ - లేవాడలెనవచ్చు
 నీసృష్టిఁకందరా - నీకమునకు
 నేపేటలేతోట - లేతోటలేనవచ్చు
 నీసృష్టిగటవనీ - నిచయమునకు
 నేనీతులేవ్రాత - లేచేతఁలెనవచ్చు
 నీసృష్టిగొనియాడు - నియమములకు
 నేయాటలేపాట - లేమాటలెనవచ్చు
 నీసృష్టిఁబడయు సం - తోనమునకు

తే॥గీ॥ నస్థిరమ్ముల నార్యమ్ము ♦ లన్వభావ
 జంబులును దూప్యములగు మా ♦ చర్వకడను
 నేడప్రాచీన పురుష! నీ ♦ సృష్టిచర్య
 చిత్సుఖానంద సర్వేశ చిద్విలాస.

సీ॥ కృమ్మిమేఘంబులు - గర్జించు నప్పుడు
 ఘోరమైవర్షంబు - కురియు నపుడు
 వెనఁబవమానము - విసరికొట్టిన యడ్డా
 మించుదీవలు మింట - మెఱసి నపుడు
 మెండుగ నెండలు - మీరగాచిన యడ్డా
 శారదచంద్రికల్ - చల్లునడుపు
 చల్లనితెమ్మెర - నరవి పీచినయడ్డా
 పక్షులులింపులుగుల్క - బల్కునపుడు

తే॥గీ॥ నీదుమహిమంబుఁ దిలకించి ♦ నిచ్చనలరి
 కనుల నానందబాష్పముల్ ♦ గారుచుండ
 బొగడుచుండును సుజ్ఞాని ♦ నిగమవంద్య
 చిత్సుఖానంద సర్వేశ చిద్విలాస.

సీ॥ ఉన్నతాహార్యము - లుద్యానవనములు
 జలపూర్ణ నదులును - బులినచయము
 జలజలమనిపారు - సెలయేటి నినదముల్
 శుకపికమాధరీ - సుస్వనములు
 చిత్రనిష్కటములు - చిగుగు జొంపంబులు
 పౌర్ణిమారాత్రులు - పద్మవనములు
 మలయమారుతములు - జలద్రందంబులు
 గజవిజ యనెడి మ - సుజ వితతులు

తే॥ గీ॥ చూచుచుండియె యంతటఁ ♦ జూపుమటచి
 కనుల నానందబాష్పముల్ ♦ గాఢుచుండ
 నిన్నుఁగనుచుండు సుజ్ఞాని ♦ తన్నుమరచి
 చిత్సుఖానంద సర్వేశ చిద్విలాస.

సీ॥ అసమకూటోత్కరం - బసమసానున్రజం
 బసమ గుహానీక - మద్భులందు
 ససమవీచీపుంజ - ససమ తీరనికాయ
 మసమహ్రాదవాత - మబ్బులందు
 ససమవృక్ష సమూహ - మసమ నదీజాల
 మసమతలవ్యాహ మడవులందు
 మసమాభ్ర సంజాత - మసమతారాగణం
 మసమనర్హ శ్రేణు - లంబరమున

తే॥ గీ॥ నెలకొలపి చిత్రితమమైన ♦ పలువిధముల
 నందమును గూర్చితివివాని ♦ కౌర! నీదు
 నేనుపననేర్పుగాక ♦ యింకేరి దయ్య
 చిత్సుఖానంద సర్వేశ చిద్విలాస.

సీ॥ ఆకాశమద్భుత - మైనగుడారంబు
 నలరురంగ స్థాన - మిలయిదెల్ల
 తెరలు మాయామయ - పరికర నికరంబు
 బాత్రీవై చిత్రంబు - ప్రాణిచయము
 గట్టిమేళపుగాండు - కామాదిషట్కంబు
 మించు దీపంబులా - మిహిరవిధులు
 వై చిత్రమకా కథా - వైదగ్ధ్య మీసృష్టి
 యజ్ఞాన మనురాత్రీ - యాడువేళ

తే॥గీ॥ గాటమైనట్టి యీజగ ధ న్నాటకమును
 నడుపుచున్నావు సూత్రీధా ధ రుడవువోలె
 నహహ! నవరసవై చిత్ర్య ధ మహిమ మొప్ప
 చిత్సుఖానంత సర్వేశ చిద్విలాస.

సీ॥ అంజలుల్ ముకళించి - యర్ఘ్యంబుగొనుమయ్య.
 దేవదేవయటంచు - ద్విజగణంబు
 విరహమోర్వగఁజాల - మరుదెమ్ము మాదిక్కు
 నీవునీవనివడ్చి - నీవ్రీజంబు
 మాపాపముల మాపి - మముఁగృతార్థులజేసి
 బోవుబోవుమటంచు - బుధసమూహ
 మిరులఁగామయ్య మా - యెడఁ గిస్కయిఁకమాని
 కాపుకాపుమటంచు - గాకవితతి

తే॥గీ॥ దైన్యమునఁ బ్రార్థనమునేయఁ ధ దనకరముల
 నల్ల నల్ల నభువియెల్ల ధ నాకమించు
 భానుమూర్తియనంగ నీ ధ బంటుదేవ
 చిత్సుఖానంద సర్వేశ చిద్విలాస.

సీ॥ నవనవలాడునం - దవుఁ జివుళ్ల నుజూడఁ
 గమగనులాడు పు - ప్పములుజూడఁ
 గంటికింపగు సార - కాయగుత్తులుసూడఁ
 బాడితేనెలుగారు - పండ్లుసూడఁ
 నెండఁ జల్లనిసీడ - నిచ్చుకొమ్మలు సూడఁ
 శ్రీమమార్పునాకు జొం - పములుసూడఁ
 విశ్రమింపఁగఁ బీటఁ - బెట్టువేరులుసూడఁ
 జెలఁగియూగంగ నూ - డలనుసూడఁ

తే॥ గీ॥ నీకు మాయెడఁగల్గు ని ♦ ర్నిద్రామైన
 మహాదుదార దయాసార ♦ మహిమయిట్టి
 దనుచు సాటించుచుండు వృ ♦ క్షునివహంబుదేవ
 చిత్సుఖానంద సర్వేశ చిద్విలాస.

సీ॥ ప్రాభాతవేళ ని - ద్రలుమేలుకనిగూండ్ల
 పలుకుపక్షుల కల - కలములందు
 నిగిడిగుబ్బలుల క్రిం - దికిడిగనుటికి ఘో
 షించు వాహినుల ఏ - చికలయందుఁ
 దొలుకరిమెఱుపుతోఁ దిలకింప నందమై.

గర్జిల్లు ఘనఘనా - ఘనములందుఁ
 బూఁదేనె కడుపార - భుజియంచి మత్తిల్లి
 చరియించు భృంగవ - క్షములయందుఁ

తే॥ గీ॥ గవిశిఖామణులకుఁ జిత్ర ♦ కారకులకు
 నిర్వచింపఁగఁ జిత్రంప ♦ నేననట్టి
 నీమహిమనివ్వటిల్లెడు ♦ నిజముదేవ
 చిత్సుఖానంద సర్వేశ చిద్విలాస.

- సీ॥ గుత్తమై నిగనిగల్ - గుల్కురేకులగూర్చి
 ప్రతినించుకయులేక - నతికినావు
 వింతలేచాయల - వితతి నెయ్యములాడ
 నునుజాళువానిగ్గు - నుసచినావు
 ఆమధ్యమృదుకేస - రాళి సరాళింప
 నాధారమునులేక - నాటినావు
 ముద్దులొక్కెడుదిమ్మె మిద్దె - యొక్కనుంచి
 పూసలందందున - పూడ్చినావు
- తే॥ గీ॥ అహహ! పూవునకు తూండ్లునడుగున ♦ పోలమరిల్ల
 నర్కునకు చంచమామకు ♦ నలరముడువఁ
 యబ్బనిర్మాణ మెటుజేసి ♦ తయ్యజెపుమ
 చిత్సుఖానంద సర్వేశ చిద్విలాస.
- సీ॥ కొండలనడుమ నె - కుండు రమ్యమైయొప్పు
 బయలులఁ గ్రోడఁ జే - ల్వారుశేర్లు
 పొబ్బినమబ్బుల - కుబ్బి పురులవిచ్చి
 యెడ నెడఁ గునిసియా - డెడు నెమళ్లు
 కొలఁకులఁదమ్ముల - నెలకొని వలిగాలి
 నలలనుయ్యల లూఁగు - నంచపిండ్లు
 నెలయేళ్లఁదరులఁ బ - చ్చికమేసి గొల్లలఁ
 పిల్లగోవులకు కం - పిల్లుపనులు
- తే॥ గీ॥ నిడ్డమును నిష్కలంకంబు ♦ నిశ్చలంబు
 నిర్వికారంబు నిర్వచ ♦ నీయమైన
 నీమహిమయిట్టి దనుచు వ ♦ ర్ణించుదేవ
 చిత్సుఖానంద సర్వేశ చిద్విలాస.

సీ॥ పగలు రాత్రిలయందు - జగమును వెలిగించు
 సూర్యచంద్రుల మింట - జూపినావు
 ఆకలిదప్పల - యారాటమునుమాన్ప
 ఫలజలంబుల భువి - నిలిపినావు
 ఇహపరంబుల రెంట - నెనలేని యానంద
 మొంద శ్రుతిస్మృతు - లొసంగినావు
 నుకదుఃఖములరుచి - చూపి ప్రాణిచయంబు
 జగతి నశ్వరమంచు - జాటినావు

తే॥గీ॥ అన్నిటనునిండి బ్రహ్మాండ ♦ మందుఁపూర్తి
 నొంది తగులక సాక్షివై ♦ యొక్కలీల
 సర్వమును బ్రేమమెయిఁజూచి ♦ సమతవెలయు
 నిన్ను నెంతని కొనియాడ ♦ సేర్పువాడ ॥చి॥

సీ॥ సింగితో నొటసి ఘూ - ర్నిల్లువరల్లతోఁ
 కడుభీకరంబైన - జడధియేసి
 శ్రవణకఠోరమో - జింఝూనిలములతో
 మిగుల దిగుల్గొల్పు - గగనమేని
 గాఢాంధకార సం - గతమైనదరులలో
 భయముపుట్టించు ప - ర్వతములేని
 ప్రాణకూటకమైన - ప్రాణిలోకములతో
 భీత్యానహంబైన - పృథ్వియేని

తే॥గీ॥ కైవసముచేసికొను బుద్ధి ♦ గలుగఁజేసి
 పెద్దఁజేసినరుచి నీ ♦ విద్యేసుద్ది
 తరమె వర్ణింపఁగో మహా ♦ త్మా! మహేశ
 చిత్సుఖానంద సర్వేశ చిద్విలాస.

సీ॥ రవికరపంక్తి బా - రావారమునుగ్రాచి
 విరివిగాఁదేలు - నావిరులఁజేసి
 యాయావిరులను శీ - తానిలంబులఁగూర్చి
 కడువడి గొప్ప మే - ఘములొనర్చి
 యామేఘరాజును - స్థాంశుదీధితులచే
 మరియు వర్షములుగా - మార్చివైచి
 యావర్షధారచే - నతిచిత్రముగ నోష
 ధుల భూమినంతట - మొలవఁజేసి

తే॥గీ॥ యట్టి యోషధీబుగ్గింద ము ♦ సంతకొటి
 జీవలాజంబులబెంచి ర ♦ క్షించువాడ
 పలఁతియే నీమహత్త్వంబు ♦ దలఁపదేవ
 చిత్సుఖానంద సర్వేశ చిద్విలాస.

సీ॥ పగలు జంతువులలెల్ల - బనిచేసి యలసిన
 నూఱడిల్లగనిద్ర - నొసగినావు
 నిదురించు ప్రాణుల - గదసి యాపదలేక
 కాచుచునెప్పుడు - బోచినావు
 తొలిజాముననె వేగ - మెలఁకువఁ గలిగింప
 నొసఁగితి కుక్కుట - వినరములను
 మాంద్యముంబోగొట్టి - మలయమాటతమిచ్చి
 యొనరఁగ స్థైర్యము - నొసఁగినావు

తే॥గీ॥ శారీకా కీరపికపాళి ♦ యారవముల
 సమితసంతోష మొసఁగితి ♦ నయ్య నీవు
 నీదు మహిమము పొగడంగ ♦ నేరనయ్య
 చిత్సుఖానంద సర్వేశ చిద్విలాస.

సీ॥ మృగములవేజాడి - మెసవియాకలిదీరి
 గుహమాగనువెట్టు - మృగవిభుండు
 నీటిలోనున్నిమా - నితటంబునందెండ
 నిసుకతిప్పలపొర్లు - మొసలితేడ
 సంతకంతకునున - బొంతరంబెగ్గబాకి
 పయ్యెరవిహరించు - పక్షిరాజు
 విరులవాసనలచే - బరిమలించునమీర
 ములకు వాయిడిసోలు - చిలువదొరయు

తే॥గీ॥ నిద్దమును నిష్కళంకంబు ♦ సత్సలంబు
 నిర్వికారంబు నిర్వచ ♦ నీయమైన
 నీమహిమయిట్టిదనుచు వ ♦ ర్నించుడేవ
 చిత్సుఖానంద సర్వేశ చిద్విలాస.

సీ॥ ముద్దులనొనగూర్చు - మురిపముచేబాలు
 రాటలాడెడివిధం - బరసినపుడు
 మృగళాబకంబులు - మెక్కిత్యూంబులఁ
 బరుగులెత్తెడిచంద - మగసినపుడు
 పక్షులగుంపు ప - భాతవేళలయందు
 మించిపల్కుట నాల - కించినపుడు
 పచ్చికనపుమేయఁ - బరువడిఁ బాలూర
 సంబా!యనుచు ధేను - వలచునపుడు

తే॥గీ॥ ఎవఁడు నీసృష్టిచిత్రంబు ♦ లెంచిపొంగి
 కనుల నానందబాష్పమున్ ♦ గార్చిమెచ్చి
 నిన్ను బొగడకయుండును ♦ నిర్వికార
 చిత్సుఖానంద సర్వేశ చిద్విలాస.

- సీ॥ మాయూర్పులనుసోకి - మాలిన్యమందిన
 పవనునిఁ బరిశుభ్ర - పటచుటకును
 మాతనుస్పర్శచే - మాలిన్యమందిన
 వారిని బరిశుభ్ర - పటచుటకును
 మాయెంగిలుచేత - మాలిన్యమందిన
 వసుధను బరిశుభ్ర - పటచుటకును
 మాకుక్షినున్నిచే - మాలిన్యమందిన
 వస్త్రిని బరిశుభ్ర - పటచుటకును
- తే॥గీ॥ తరులతాక్రిమిపక్ష మ + తస్యతృణకీట
 కాదులను సృజించి మా + మీద ఘత్ర
 వత్సలతఁ జూపితయ్య + యవ్యాజకరుణ
 చిత్సుఖానంద సర్వేశ చిద్విలాస.
- సీ॥ తెల్లని సుర్మరా - జిల్లసంతంతలై
 యరుదొచు మున్నీటి - తటగలందుఁ
 బడమట రవిగుంకు - పట్టన గగనంపు
 జానగు సంజకెం - జాయలందు
 దూదిపింజలమాట్కి - దోచు మొయిళ్లలో
 నింజారు పండువె - న్నెలలయందు
 బూలవల్లుఁ జవుల్లు - పొల్పునా నాతరు
 తతివెల్లు గిరుల - నెత్తమ్ములందుఁ
- తే॥గీ॥ గవిశిఖామణులకుఁ జిత్ర + కారకులకు
 నిర్వచింపంగఁ జిత్రంప + నేరనట్టి
 నీమహిమ నివృట్టిల్లెడు + నిజముదేవ
 చిత్సుఖానంద సర్వేశ చిద్విలాస.

సీ॥ ఏమి నీయద్భుత :- ధీమహిమము దీని
 వర్ణింపనెవ్వని - వశము తండ్రి
 యొక బెప్పపాటున - సకలలోకములందుఁ
 బుట్టి పాణులవెన్నో - గిట్టుచుండు
 నొక నిమేషములోన - నున్న ప్రజాభికి
 కష్టముల్ నుఖములు - గడచుచుండు
 నొకముహూర్తమునందు - నొగిదరిద్రుఁడు ధని
 ధనికుఁడు బీదయై - దనరుచుండు

తే॥ గీ॥ అహహ! యిమ్మాట్కిచిత్రము ♦ లహరహంబు
 చేయుచుండిన వచ్చునా ♦ దాయమేమి
 నీకుఁదగునయ్య! యాయాట ♦ నిర్వికార
 చిత్సుఖానంద సర్వేశ చిద్విలాస.

సీ॥ నెత్తుమ వెదజల్లు - నిద్దంపుమంకెన
 రంగుతోఁ దొలుత బే - రములుపల్కి
 అందాలమూటయై - యలరు గన్నేరుకెం
 జాయతోఁగొంత హా - న్యంబులాడి
 కనుల కింపొనఁగుచు - దనరు తామరపువ్వు
 లేవన్నెభిదప గే - లింత నలిసి
 వెన్నకన్ననుమేలు - వన్నెతోఁదగుకుండ
 కాంతిని మదకుది సంతుగొట్టి

తే॥ గీ॥ వెల్లుబేలెల్ల శారద ♦ వేళిలందు
 జగమున కొనంగు సంతోష ♦ సౌఖ్యమెల్ల
 నీదు శాసనమునఁగాదె ♦ నిష్కలంక
 చిత్సుఖానంద సర్వేశ చిద్విలాస.

సీ॥ భువనజాలములెల్ల - బొంగరంబులరీతిఁ
 ద్రిప్పెడు నీదివ్య - తేజమునకు
 నక్షత్రరాసుల - నానాగ్రహంబుల
 గనునన్ననడుపు నీ - కాశలమునకు
 అఖిలలోకంబుల - సంతరాశమునందు

స్థిరముగ నిల్పు నీ - చెయ్యిమునకు
 చిత్రచిత్రముగాను - సృజించి జేవుల
 కాహారమొనఁగెడు - సమితకృపకు

తే॥గీ॥ నలరియెవ్వఁడు నినుఁగాంచ ♦ దలఁపమదిని
 నాశఁబొందడు వాడెపో ♦ యమితపాపి
 వానిజన్మము వమ్మగు ♦ వసుధయందు
 చిత్సుఖానంద సర్వేశ చిద్విలాస.

సీ॥ మృద్వాశిలల సం - మ్మేళనంబున నెల్లు
 పృథ్విగుండ్రముగఁ గా - వించినావు
 దానినాధార మిం - తయులేక యెట్టులం
 బరముననుండ నే - ర్పఱచినావు
 మఱియుదానిని విశ్ర - మమ్ములే కెల్లుబొం
 గరముచాడ్చున ద్రిప్పుగ - గలిగినావు
 చెట్టుచేమలు మఱి - జీవరాసులు దానఁ
 బడకెల్లు పదిలంబు - పఱచినావు

తే॥గీ॥ సూర్యచంద్రాదులును దిగ్గు ♦ చుండుపగది
 యెట్టులొనరించి యుంచితి ♦ వేదవేద్య
 నీదుకనుకట్టు విద్యలు ♦ నికె తెలియు
 చిత్సుఖానంద సర్వేశ చిద్విలాస.

సీ॥ మృగములనడవి మ - ర్దించి బొబ్బలువెట్టు
 వ్యాఘ్ర మేన్లునకు లో - బడి యడంగు
 నట్టిబెబ్బలులని - రాయానముగఁ జంపు
 కరి సింగమునుగన్న - వెఱచిపఱచు
 నట్టి కరీంద్రంబు - నణుమాత్రమున జీల్చు
 హరిసరుఁగాంచిన - నడలిపాటు
 నట్టిహర్యక్షంబు - నణువుగావేటాడు
 నరుడు నల్లి నిగాంచి - పరితపించు

తే॥ గీ॥ బలమనిన నీనహాయతా ♦ బలముగాని
 తనుబలంబును బుద్ధియం ♦ దలి బలంబు
 బలములే పాణికోటికి ♦ పరమపురుష
 చిత్సుఖానంద సర్వేశ చిద్విలాస.

సీ॥ అఁకొన్నయష్ట దా - నాముఁగొన్నయష్టా
 హారంబు నీతంబు - నలవరించు
 గుడుచునప్పుడు వాన - గురియునప్పుడును
 నాస్తరణంబు శరణంబు - సంతరించు
 నెండనున్నట్లు కా - యితముఁ గోరినయష్ట
 ఛత్రంబుఁ బత్రంబు - జతనుపఱచు
 శ్రమజెందినట్లు శై - త్యము బాధలున్నట్లు
 అనిలంబు ననలంబు - ననువుపఱచు

తే॥ గీ॥ తాళవృక్షంబుసామాన్య ♦ తరువుచూడ
 బీదలకు నన్నదాతవు ♦ కాదెసీవు
 దానినిర్మించుటే దయా - ర్ద్రుతకుసాక్షి
 చిత్సుఖానంద సర్వేశ చిద్విలాస.

సీ॥ గురుగుబచ్చలిగోంగు — గొబ్బిచెంచలి మెంతి
 కూరలునాఁగ నాఁ — కులను దెచ్చి
 మిరపకాయలు నూనె — కటివేపయింగున
 చింతపండుప్పును — జేరడేసి

యెల్లుల్లి కొబ్బెర — బెల్లము పదునుంచి
 రాతరుబ్బుచు తిర్గ — వాశనుంచి
 పిండమంచునుయూరి — బిండియొక్కటిజేర్చి
 పొట్టబగుల దాని — నట్టెమెక్కి

తే॥గీ॥ రోగమేవేశబంచి యా ♦ రోగ్యమునఁగు
 ప్రకృతిగానక పర్విడు ♦ ప్రతిభసేర్చి
 పావిననుకొనుటిది మాన్వ ♦ భావమయ్య
 చిత్సుఖాందన సర్వేశ చిద్విలాస.

సీ॥ ఘోరిలాడుజలేబి — పిండికుడుములును
 పాలహోళిగలాది — భక్త్యతతియు
 కడుగుచికరముతా — కడపపిపాణంపు
 యాదృచ్ఛికంపు శా — ల్యన్నతతియు
 కందవంగపొట్ల — కాకరకాయలు
 చాలరీతులుగల — శాకతతులు
 అనటిఫలంబులు — నామ్రఫలంబులు
 పసనఫలములాది — సండ్లచాలు

తే॥గీ॥ ధరణినుండఁగ వీనిని శ నరులువిడిచి
 మాంసమును మెక్కుచుందురు శ హింసయనక
 వారిజతరంబులెట్టిహో పరమపురుష
 చిత్సుఖానంద సర్వేశ చిద్విలాస.

- సీ॥ ఎండఁబై త్యంబది — యిందకుమా జేహ
మునకని యొకమందు — తినెడివారు
వాసనై త్యంబుమా — మేనికే దగదంచు
మితిలేనిమాత్రల — మిగుంవారు
గాలిసోకిననుబ్బు — ఘటియిల్లుమానని
తగనికాషాయముల్ — దాగువారు
నేలఁగూర్చున్నజ — న్నియెమింగునుమ్మని
భస్మముల్ సేసి సా — పడెడివారు
- తే॥ గీ॥ నై తిమిరీతిఁ బ్రకృతికి ♦ వర్ణతికరించి
భూదములనెల్లెఁ పెను ♦ భూతములుగజూచు
మాకు నీజోలియేటికి ♦ మంచిదగును
చిత్సుఖానంద సర్వేశ చిద్విలాస.
- సీ॥ పరఁగనాయుర్వేద — పద్ధతిగనియును
వస్తుతత్త్వార్థంబు — పడయులేక
గజపుటంబులు దృతున్ — గావభస్మంబులు
చేయుచు శుజవోవ — జేయలేరు
అరయనీరమెమందు — ధరణియె యొకమందు
నిసుకదిబ్బలుమందు — కనవుమందు
కొండనెత్తంబును — నెండయె యొకమందు
మలయమాకుత మొక — మంచిమందు
- తే॥ గీ॥ వలయుమందులు భవరోగ శ్ర వైద్యుడైన
సీవు సులభముగ వీని శ్ర నెఱిసృజించి
యిచ్చితిత రౌపధములెల్ల శ్ర చేటికయ్య
చిత్సుఖానంద సర్వేశ చిద్విలాస.

సీ! స్వచ్ఛమై యద్దంబు — వడుపున ప్రతిబింబ
ముల సేను నిర్మల — నలిలరాశి
కల్మషంబింతెని — గలుగక శుభ్రంబు
నలుపుచు విహరించు — జలచరములు
వంతవన్నెలనంగ — వికసించి కడునొప్పు
పూవులెనంగునం — బోజతలు
మృదామృతాలంబులు — మెసవిపూలవసించి
యభిషంక్తిదోలు రా — యంచగములు

తే॥ గీ॥ పొలుపుమీఱఁగఁ గనులకిం దేవులుఘటించు
కొలకులనుజూడ నీదయా ది కలనమాకు
హృదయమెడఁబాయదయ్య న ది ర్వేశదేవ
చిత్సుఖానంత సర్వేశ చిద్విలాస.

సీ॥ బురుజులతో వప్రి — ములుగట్టఁగావచ్చు
గొండలుపిండిగాఁ — గొట్టవచ్చు
నదులుదాటగ వంతె — నలు వేయగావచ్చు
కడలిపైఁ పొగయోడ — నడుపవచ్చు
దమకుదామరుగు ర — ధముఖమర్పఁగవచ్చు
నింతలోయోజనా — లేగవచ్చు
వేనవేల్ ప్రజలొక్క — పెట్టుచంపఁగవచ్చు
సురలోకమెల్లఁ ద్రి మ్మరగవచ్చు

తే॥ గీ॥ గాని సీసృష్టిలో నొక్క శి గడ్డిపోచ
వంటి వస్తువు నేనిఁ గ శి ల్పనము సేయ
జాలుదుమె దేవ! యిదియె మా శి సత్తువనగ
చిత్సుఖానంద సర్వేశ చిద్విలాస.

సీ॥ ఒకచేపఁబురడించు - చుదధిమధ్యంబున
 నలలపై కెగఁబ్రాకు - చరుగునావ
 గొండచిల్వవిధానఁ - కుధరసానువులందు
 దోర్చించుచుబుసకొట్టు - ధూమశకటి
 చుక్కనంగతిరూపు - జూపట్టువెంతగా
 ద్యోవీధివిహించు - వ్యోమయాన
 మలసుడిగాలితోఁ - బాలిచిదివ్వనశేల
 పలుచు విద్యుచ్చక్తి - బరగుతేరు

తే॥గీ॥ వీనికన్నిటికినిహావ ? కీనరక్ష
 పొనఁగకుండిననాపద శ పొనఁగకుండ
 నేముజీవించు తెలుపున్నె శ నిర్మలాత్మ
 చిత్సుఖానంద సర్వేశ చిద్విలాస.

సీ॥ ఎవరిఁప్రాపకమెంచి - యెలమి నాపాండవుల్
 కష్టముల్ తృటితోన - గడపినారు
 ఎవరిఁదిక్కు దలంచి - యెలమి త్రిశంకుని
 తనయుఁడు రాజ్యము - ధారవోసె
 ఎవరియండఁ దలంచి - యెలమి శ్రీరాముఁడు
 వారధినేతువుఁ - బరగఁగట్టె
 ఎవరి సహాయంబు - నుంచినతామాఁడు
 ఘోరవృత్తానురుఁ - గూలనేసె

తే॥గీ॥ వారలందఱు నీభక్తి శ వరులుగాన
 పరమకీర్తిని శుభపరం శ పరలనిచ్చి
 దివ్యకీర్తిని నిల్పితో శ దేవదేవ
 చిత్సుఖానంద సర్వేశ చిద్విలాస.

సీ॥ నేలఁబడ్డంత నే - నిలచితొట్టిలుచుఁనేఁ
 దల్లిచన్నులువేఁగ - తడవికుడుచు
 బుట్టినంత నెచేటఁ - బొరలుచునరళిశు
 వాకటఁగావుకా - వనుచునేడ్చు
 నండంబువెల్వడి - నంతనేపిట్టలు
 తిండికై ముక్కులు -- తెఱచియుటచు
 గుంటుగుంటుమటంచు శ్ర గుక్కకూనలుకనుట
 విప్పకయేతల్లి శ్ర వెదకిచేరు

తే॥గీ॥ ఏటియాకలియోతల్లి శ్ర యెవరోమేత
 అనఁగ నేమియొయేడ్వనే శ్ర మగునోతెలియ
 నేరనినినుంగులకునివి ♦ నేర్పిరెవరు
 చిత్తుఖానంద సర్వేశ చిద్విలాస.

సీ॥ పరదేశమున కేగి - పతియింటికే తేర
 సాధ్యిప్రియునిఁ జూచు - సంబరమున
 పొదుగునఁబాలూర - గదియు దూడకుద్రాపి
 మేనునాకెడి గోవు - మెప్పునందు
 ఎఱఁదెచ్చి ముకుపచ్చ - లెండసిపిట్టలు
 కిచ్చెడు పక్షుల - మమతయందఁ
 పాలకేడ్చెడి చిన్ని - పాపకుఁ జన్నిచ్చి
 ముదముజూపెడి మాత ముద్దులంచు

తే॥గీ॥ నీదుకరుణా విధంబునె శ్ర న్నే! విధాల
 జ్ఞానిగనుచుండు నిక్కము శ్ర జ్ఞానగమ్య
 గర్వదగ్ధులు చూడంగ శ్ర గలరెతండి
 చిత్తుఖానంద సర్వేశ చిద్విలాస.

- సీ॥ పవలెల్ల మాకు న - పర్యలు గావించు-
 నంబరమణి కేమి - నంబశంబు
 తేలెల్ల మేము ని - ద్రింపఁ గావలిగాయఁ.
 శీతభానునికెంత - వేతనంబు
 నోరంత ప్రొద్దుమా - కూడిగంబులొనర్చు
 పవమానునకు నేమి - ప్రతిఫలంబు
 భుజియింపఁగా మాకు - భోజన మొనగూర్చు
 భూదేవికేపాటి - పూటకూలి
- తే॥గీ॥ వంటవార్పులలో నాయఁ ♦ పడుచుమాకు
 నేవలొనరించు వహ్నికిఁ ♦ జీతమెంత
 పలుకుమోదేవ! నీబరా ♦ వర్జుజూచి.
 చిత్సుఖానంద సర్వేశ చిద్విలాస.
- సీ॥ పాతీనివలెదొడ్డి - పట్లదుంపలు ద్రవ్య
 చోటవచేఁ దినిపోవు - సూకరంబు
 ప్రాచిదాసనటంచు - వాకిళ్ల నెండు ధా
 న్యములఁ బుక్కిటఁబెట్టి - యరుగుగాకి
 తలవరినంచుఁ ద - ల్పులుద్రొబ్బి పశ్యానఁ
 గూడెల్ల గదుకును - గుర్కురంబు
 కొట్టుకాపు నటంచు - నుట్టిపై కెఁగఁజాగికి
 పాలెరుగులుమెక్కి - పటచుప్పెల్లి
- తే॥గీ॥ కొలువుభత్యంబు నెఱిగిచే ♦ కొనుటతగవు
 గానియిటుచేయుదురె యెంత ♦ కష్టపడిన
 వీరికెవరిచ్చిరీ యధి ♦ కారములను
 చిత్సుఖానంద సర్వేశ చిద్విలాస.

- సీ॥ అత్మయేయిష్టియు - నాలోచనంబగ్ని
 ఇద్మంబుదేహము - హింసదమము
 వేదిపక్షంబును - వెంట్రుకలాకుశ
 లమరంగ శిఖయును - యజ్ఞభూమి
 ఆజ్యంబుకామమా - నమితోపము పశు
 వగు హృదయము యూప - మగునటండ్లు
 శమవిధానంబు ప్రి - శస్త్ర దక్షణయును
 ఋత్విజులై యొప్పు - నిందియములు
- తే॥గీ॥ ఆపురోడాశమును యుష్మః ♦ దైక్యమగును
 అనుచుస్మృతి పల్కుచుండుట ♦ నరయలేక
 హింసగావించుట నవమని ♦ హంసరూప
 చిత్సుఖానంద సర్వేశ చిద్విలాస.
- సీ॥ ప్రజల బిడ్డలరీతి - రాణనేలనివాడు
 రాజుగాడతఁడుగో - రాజుగాని
 తలిదండ్రులకుఁపూజ - దనరఁ జేయనివాడు
 కొడుకు గాడతఁడు దుం - దుడుకుగాని
 పతియాజ్ఞలకుమాటు - పలుకుచుండెడియాలు
 ఆలుగాదది చెడ్డ - తేలుగాని
 భార్యకుదోహంబు - బరంగజేసెడివాడు
 భర్తగాడతఁడు సం - హర్తగాని
- తే॥గీ॥ నిన్ను భూతదయాళుని ♦ నిర్వికారు
 దలఁచి యానందజలధిలో ♦ వెలయనట్టి
 మనుజుడతఁడు నిక్కపు ♦ దనుజుడయ్య
 చిత్సుఖానంద సర్వేశ చిద్విలాస.

సీ॥ రామచంద్రునిఁ గన్న - రమణి కౌసల్య యే
 భారతిమాతకుఁ - బట్టగొమ్మ . .
 అభిమన్యుఁగన్న యా - యతిన సుభద్ర యే
 ధారుణీసతి కంఠ - హారసుమణి
 భరతునిఁగన్న యా - ప్రసుద శకుంతల
 భూదేవి కంపగు - భూచణంబు
 అర్జునుఁగన్న యా - యంగన కుంతి యే
 మేదినిసామ్ముల - మేలుబంతి

తే॥గీ॥ ఇట్టిసాధ్వీమతల్లులఁ ♦ బుట్టఁజేసి
 హైందవావని కీర్తిని ♦ బొందజేయ
 వయ్య! సజ్జన సన్నత ♦ యమల చరిత
 చిత్సుఖానంద సర్వేశ చిద్విలాస.

సీ॥ ఎండకన్నెఱుఁగని - యింతులఁ చెఱునుంచి
 సరకుడేసాఖ్యుని - కగమునుబొందె
 సన్నలరాజ్యంబు - నాక్రిమించినదోహి
 యల సుయోధనుడేమి - ఫలముబొందె
 గన్పించి నావంటి - ఘనుఁడు వేడనియెడి
 కశిపుడు నెంతటి కాలముండె
 బరుల శ్రేయస్సును - నోర్వనికట్టడి
 ఖల శిశుపాలుడే - ఫలమునొందె

తే॥గీ॥ గాన దుర్బుద్ధులను మాని ♦ మానధనుఁడు
 “ఆత్మవత్సర్వ భూతాని” ♦ యనెడునీతిఁ
 దెలసిసాఖ్యము నొందును ♦ దివ్యచంద్ర
 చిత్సుఖానంద సర్వేశ చిద్విలాస.

సీ॥ ఘోరాటపులఁ దన్నుఁ - గోరుబోయనిఁగాంచి
 దమయంతియే నీతిఁ - దగవచించె
 రక్కసి మూఁకచే - రక్షితయగు నీత
 దశకంఠుకేరీతి - విశదపఱచె
 కీచకు మోహగ్ని - కీలలు చల్లార్ప
 ద్రావది యేనీతి - దగవచించె
 పేరాశచేఁ దన్నుఁ - జేరఁగోరు నహఁషు
 కేరీతి, శచి నీతి - నెఱుంగఁ బల్కె

తే॥గీ॥ ఇట్టి నీతివిహారిణుల్ + పుట్టిఁగాదె
 భరతఖండంబు ఘనకీర్తి + వడసి నీతి
 నన్యఖండంబులకుఁ బంపి + మాన్యమగుట
 చిత్సుఖానంద సర్వేశ చిద్విలాస.

సీ॥ తలవంచి పతిసేవఁ - దసరఁ జేయనియాలు
 ఆలుగాదది నెల - యాలుగాని
 పరుశంపు మాటలఁ - బలుకుచుండెడి భార్య
 భార్యగాదది దుష్ట - చర్యగాని
 సుఖదుఃఖముల రెంటి - జూడకుండిన దార
 దారగాదది మహా - కుర్రగాని
 అతిథి సంతర్పణ - మాచరింపనిజాయ
 జాయగాదది గొప్ప - దాయగాని

తే॥గీ॥ ఇంటఁకాటూస కెప్పుడు + నిరుగుపొరుగు
 టిండ్లుదిరుగుచు పతిమాట + నెదనుదలఁప
 కుండు నా నారి పెనుఘోర + మారిగాదె
 చిత్సుఖానంద సర్వేశ చిద్విలాస.

సీ॥ నిక్కపులేడీల - వెక్కరించిన రీతి
 పక్కపాపటలతో - నిక్కువారు
 వసపు కుంకుమలేల! - పనికిరావని వీడి
 ఫేసుపొడరుఁబూసి - వెలయువారు
 చలువబట్టలకంటె - జాకెట్లు గొనుఁబు
 మేలనిధరియించి - మెలఁగువారు
 సీకాయపోడుమేల - చెలువుపోవు నటంచు
 బూడిదసబ్బులఁ - బూయువారు

తే॥ గీ॥ చేతిగుడ్డలుల్యావఁడు + సెంటుబుడ్లు
 వాడుకొనువారు ధనమును + పాడుచేసి
 స్వీయజనులకు దోహదము + జేయువారు
 చిత్తుఖానంద సర్వేశ చిద్విలాస.

సీ॥ ఆంధ్రమా? నాన్నెన్ను - ఆంగ్లంబుతో సాటి
 భాషగాదిది యని - పలుకువారు
 రామాయణంబేల - రై నాట్లు నావెట్లు
 బోలునా? భీయంచు? - భేరిలువారు
 పాశ్చాత్యజనులచే - బ్రభవించె జ్ఞానంబు
 మన కనలెక్కడి - దనెడువారు
 “డర్బీ ఫెలోస్” మన - డ్యామిట్టు హైందవుల్
 కొఱగారటంచు నా - కొనెడివారు

తే॥ గీ॥ అక్కటా! స్వాభిమానంబు + నవలదోసి
 ఆంగ్లభాషాభిమానులై + ఆంధ్రజనులు
 కోడిగంబాడెదరు రిఫార్ము - గూఢిగొనియు
 చిత్తుఖానంద సర్వేశ చిద్విలాస.

- సీ॥ ధర్మశాస్తార్థముల్ - దలకిందుగా మాఱె
 గుణకిర్ప రీతులు - గుహలఁదూఱె
 ధనరత్నరాసులు - తిఱగి యావలఁజేరె
 దాంబిక వేషముల్ - దలఁపుమీఱె
 ప్రాధావిపాహంపు - పద్ధతులే జాఱె
 విధవల దుఃఖంబు - వెల్లిబాఱె
 శమదమక్షాంతులు - సత్యశీలములాఱె
 నార్యుల సిద్ధాంత - మటవిగోఱె
- తే॥ సీ॥ ఎన్నియో కష్టముల నీదు ♦ కన్నసుతుల్
 పొందుచున్నారు వానిని ♦ బోనడంచి
 తోవజూపుము కరుణించి ♦ లోకవంధ్య
 చిత్సుఖానంద సర్వేశ చిద్విలాస.
- సీ॥ ఓర్పు స్వాతంత్ర్యంబు - నూనుట సంభాష్య
 మనఁగ ధారుణిసాక్ష్య - ముసించినావు
 శీతోష్ణమంట క - చిన్మాత మైయుండు
 డనిపవసంబును - నుసించినావు
 అన్నిటిలోనుండి - యంటకుండెడు రీతి
 మిన్ను సాక్ష్యముగాఁగ - బన్నినావు
 మాలిన్యమంటక - మనుజులిట్లుండగ
 నెంచివహినిని సృజి - యించినావు
- తే॥ సీ॥ ఇంతకృపఁ జూపుచుండుట ♦ నెంచలేక
 తల్లిదండ్రీయ గురువంచు ♦ దలఁపలేక
 మఱచితినినిన్ను నన్నునే ♦ మఱకుమయ్య
 చిత్సుఖానంద సర్వేశ చిద్విలాస.

సీ॥ చచ్చింకనాటక - శాల దేహముఁజేసి
 హృదయరంగస్థాన - మేర్పఱించి .
 వృత్తి బుద్ధులనాట - పెద్దనటులఁ జేసి
 పరఁగు సంకల్పంబు - తెరలుజేసి
 దివురు కూటస్థుని - దీపముగాజేసి
 కామాదులను మేళ - గాండ్రజేసి
 ఏచునిందియములఁ - జూచువారిగఁ జేసి
 కథదేవి మహిమము - గాఁగఁజేసి

తే॥గీ॥ స్వప్నమందాటఁ జూపుచు ♦ సక్రిమముగ
 సూక్తిధారుడవై సాక్షి ♦ మాతృడుగను
 నాటలాడింతు వాడెద ♦ వఖిలరూప
 చిత్సుఖానంద సర్వేశ చిద్విలాస.

సీ॥ పగటికేయినిగుంచె - ఒట్టక చిత్రముల్
 గాగ్రీలవాసెడి చిత్ర - కారణదేవఁడు
 బలురంగులఁ బరగు - పలుపుష్పతతులను
 మహిమజించిన తోట - మాలియెవఁడు
 నిర్జనాటవులందు - నీటిపట్టులనుంచి
 నాహబాధను దీర్చు - దాత యెవఁడు
 అజగరంబు నోటి - కన్న మొసంగుచు
 పాలింపుచున్నట్టి - ప్రభుడెవఁడు

తే॥గీ॥ నాదుహృత్ప్రతులన్ మృదు. శ నాద మొసవ
 సాంపుమీరంగ మోగించు శ సుభగఁడెవఁడు
 అట్టిప్రభుచిత్త కాశలు శనాశ్రయింతు
 చిత్సుఖానంద సర్వేశ చిద్విలాస.

- సీ॥ జహజన్మసుకృతంపు - భాగ్యవశంబునః
 జ్ఞానసందృప్తిని - జగముకనిన
 జగ్గీహ్మసాగరమునఁ - బరగునీయఖిలమా
 లోకముతబుగ్గల - వీరకదోచు
 నడవులురెల్లునై - యన్నిఖండంబులు
 నబ్జంబులైయొగి - నలరుచుండ
 ప్రాణులబ్ధియందుఁ - బరగుజలచరముల్
 శశిసూర్యులునునుడు - సమతిమణులు
- తే॥ గీ॥ చూచిచూచియుఁ జూడ్కులఁ - చూడమరచి
 తన్నుమఱచియుఁ దోచిన ♦ వన్నిమఱచి
 క్షీరముననీరముంబలెఁ ♦ జేరునయ్య
 చిత్తుఖానంద వశ్యేశ చిద్విలాస.
- సీ॥ లఖలాండకోటి బ్ర - హ్మాండనాయకుండవా
 నీవ్వరూపంబెన్న - నేనుతగను
 ఆకసంబుశిరమ్ము - యలసూర్యచంద్రులు
 నేత్రద్వయంబుగా - నిలచియుండ
 దిక్కులుబాహువుల్ - పొక్కిలిధూమియుఁ
 బాతాళలోకమే - పాదయుగము
 తరువులురోమముల్ గిరులు - నెమ్ములుగాను
 నిశ్వాసమనిలమై - నెగడుచుండ
- తే॥ గీ॥ నలరుఁజక్కలుపుష్పహా ♦ రాళిగాఁగ
 గుంతలంబులుమబ్బుల ♦ గుములుగాఁగ
 వేదబృందము నీ ♦ వాక్య వితతిగాగ
 బరగునీహపుష్పాజ్ఞఁడే ♦ యెఱుఁగునయ్య

సీ॥ క్రీస్తుమతంబెబఱ - శ్రీప్రభుం చనియెడి
 క్రైస్తవసోదర - ఘనుడుగాని
 ఇస్లాము సుమతంబె - యెక్కుడం చనియెడు
 పరమహమ్మదు జాతి - నరుడుగాని
 శాక్తైయమతమే న - శాస్త్రీయ మనియెడు
 శక్తిపూజనుచేయు - జనుడుగాని
 పరగ నైనమతంబు - పరిశుద్ధమవిదెల్పు
 తుంరెడు వరలింగ - ధారిగాని

తే॥ గీ॥ మాన్యుడైనను మఱియురా ♦ మానుజీయు
 డైననద్వైతీయైనను ♦ నాడ్యమైన
 శాంతిరసమును బొందగఁ ♦ జాలకున్న
 నిన్నుఁగాంచుట సున్నయా ♦ పన్నరక్ష

॥చి॥

సీ॥ యమివిషయంబుల - సంటరాదని గదా
 సూర్యగస్మినిసాక్షి - జూపినావు
 సుఖదుఃఖములరెంట - జూడనశ్వరమని
 శుభ్రాశు సాక్షిగఁ - జూపినావు
 కవిహృదయము చాల - గంభీరమనిగదా
 యుడిధిని సాక్షిగ - నుంచినావు
 మానిలక్ష్యంబును - మానరాదనిగదా
 సాక్షిగ గుఱికానిఁ - జూపినావు

తే॥ గీ॥ నీదుస్పృహని నీవస్తు ♦ నిచయములను
 జనులు ధర్మంబులను నేర్చు ♦ కొనుటకవని
 దేశికుల రీతిఁజేసితి ♦ దేవదేవ
 చిత్సుఖానంద సర్వేశ చిద్విలాస.

- సీ॥ భక్తులపాలించు - భక్తవత్సలుడీవు
 నగములలో మేరు - నగమవీవు
 తారకాసమితిలో - దనరు చంద్రుడవీవు
 అష్టవసువులలో - నగ్నివీవు
 వేదంబులందుండు - వేదార్థమవీవు
 రాజులలో రామ - రాజువీవు
 సీతులలో దండ - సీతివి నీవల
 విద్యలలో మోక్ష - విద్యనీవు
- తే॥గీ॥ జంగమా జంగమాత్మక ♦ జగతియందు
 తమరులేరను చోటాకిం ♦ తయనులేదు
 లేదులేదన్న వానికి ♦ లేవు లేవు
 చిత్సుఖానంద సర్వేశ చిద్విలాస.
- సీ॥ సంసారమును గొప్ప - సంద్రముఁ దాటిగ
 దావక భ్యాసము - తరణిగాదె
 కిరక్తాత్మక మగు - కాననమునుగాల్చి
 నమలప్రత్యగూహ - మగ్నిగాదె
 యజ్ఞానమును గొప్ప - యంధకారముఁబాప
 ప్రజ్ఞానమేరవి - ప్రభయుగాదె
 శ్రుష్టామహాసర్ప - తీవ్రవిషయమువోవ
 నణునూపుడేతార్థ్య - మణియుగాదె
- తే॥గీ॥ పాపజల దాఘములేదోల ♦ భవ్యమైన
 భవదుదాఠ సమాఖ్యయే ♦ పవనమయ్య
 ఆర్తులకు నీవెదిక్కయ్య ♦ యప్రమేయ
 చిత్సుఖానంద సర్వేశ చిద్విలాస.

సీ॥ కఠినాంతరంగుడు - గరుణాభుజ్జై యొప్పు
 యుష్మత్కృపాలవ - మొందెనేని
 నిర్ధనుండై నను - నెగడు ధనంబుచే
 యుష్మత్కృపాలవ - మొందెనేని
 బలహీనుడును దివ్య - బాహుబ లాధ్యుడౌ
 యుష్మత్కృపాలవ - మొందెనేని
 విక్షుకుండై నను - బృధీశ తిలకుడౌ
 యుష్మత్కృపాలవ - మొందెనేని

తే॥ గీ॥ అహహ! నీదయమించిన ♦ యట్టి విభవ
 మరియ నేలోకమున నెందు ♦ దోతకదయ్య
 నీకు సామ్యంబునీవె పో ♦ నిర్మలాత్మ
 చిత్సుఖానంద సర్వేశ చిద్విలాస.

సీ॥ క్షమచేతనేగదా! - యమితరాజ్యముమాని
 పాండవుల విరటుని - పాలనుంట
 క్షమచేతనేగదా! - సత్యహరిశ్చంద్రు
 డలమాలనికిమేను - నమ్మకొనుట
 క్షమచేతనేగదా! సజ్జనుండగుశిబి
 త్యాగానమాంసమ్ము - డేగకిడుట
 క్షమచేతనేగదా! విమలాపగానుతుం

తే॥ గీ॥ డాజన్మబ్రహ్మచ - ర్యంబుగొనుట
 క్షమకునరబోలు వేలుసా - ఖ్యలబుగలదే
 అమితమాక్షమగలిగిన - యాత్మవిదుడు
 నీదుభక్తాగ్రగణ్యుడై - నెగడునయ్య
 చిత్సుఖానంద సర్వేశ చిద్విలాస.

సీ॥ సీప్రభనూర్యుచే - నిఖలజగంబుల
 సూక్ష్మాణువుల నెల్ల - జూపినావు
 సీశాంతమహిమంబు - నిండుచందురుచేత
 సకలలోకమ్ముల - జూటినావు
 సీకృపారసమును - నాకసంబుననుండి
 యమృతవర్షముగాఁగ - సనిచినావు
 వఱలుగంభీరభా - పమునకుదీటుగ
 జలధులనందిందు - నిలిపినావు

తే॥గీ॥ సీదుకల్యాణనిలయమీ - నిఖలభువన
 జాలమగునందు జిత్రముల్ - చాలనుట
 వానిఁగనుఁగొనియానంద - వార్ధిజేలి
 నన్నుతెందురుభక్తులు కన్నతండి

సీ॥ సీశాంతినన్నిధి - సీరేజమిత్రుడు
 పురుడింపమిడుఁ గురు - పుర్వగాఁడె
 సీదగుకీర్తి నా - నిధ్యమందున శశి
 తెల్లనా యద్దలు - బిల్లగాఁడె
 సీకరుణారస - సీరధి ముందఱు
 బరికింప నబ్ధితుం - పరయెగాఁడె
 సీ ప్రతాపాగ్నితో - నెఱవోల్చిమాడఁగ
 వహ్నివిస్ఫులింగపు - చిహ్నమకార

తే॥గీ॥ ఆదిమాధ్యాంత రహితుడై ♦ నట్టి సీదు
 దివ్యమంగళవిగ్రహ ♦ తేజమెవఁడు
 గాంచిదానిని వర్ణింపఁ ♦ గలఁడు తండి
 చిత్సుఖానంద సర్వేశ చిద్విలాస.

- సీ॥ యుష్మత్ప్రతాపంబు - గ్రీష్మభానుడుచాటు
 శాంతగుణంబునా - శశియెచాటు
 సీదయారసమును - నిండువాఁకలుచాటు
 గాంభీర్యమునుఁజాటు - గడలిఁజేడు
 నీచిద్విలాసమీ - నిఖిలస్మయెచాటు
 నౌదార్యగుణమునా - యవనిచాటు
 శాశ్వతసహనంబు - సర్వసహయెచాటు
 నిర్వికారగుణంబు - నిగిచాటు
- తే॥ గీ॥ నీదుమహిమనుజాటునా - నిగమగణము
 నీదునేర్పునుజాటునీ ♦ నిఖిలజగము
 సర్వమునునీదుగుణముల ♦ జాటునయ్య
 చిత్తుఖానంద సర్వేశ చిద్విలాస.
- సీ॥ అఖిల బ్రహ్మాండమాల - నాకృమించిన నీకు
 గుడిగట్టునంతటి - వెడఁగెవండు
 “నామయావ క్రియతే” నహి - యనియుండ నిక
 విగ్రహంబుగ నెంచు - వెట్టియెవండు
 గుణభర్త ధర్మంబు - గూడకుండిన నిన్ను
 గుణియంచు బొగడెడి - కునుతియెవండు
 నిగమంబులఁ జివర - నిలచియుండెడి నీకు
 సుత్యవంబులఁజేయు - నోగెవండ
- తే॥ గీ॥ నీ మహాదివ్యతేజంబు ♦ నెగడుచుండు.
 నాఁడు నీభక్తుండగు పార్థు ♦ సకు నొసంగి
 సట్టి జ్ఞానేక్షణంబును ♦ నలరనిచ్చి
 వీరి దుర్బుద్ధి గాపుము ♦ పరమపురుష.

సీ॥ క్షేత్రములెల్లయు — నేవింపఁ బోనే
 సాగరస్నానంబు — నలుపనేల
 నెట్టన చైత్యముల్ — గట్టించుటదియేల
 చాంద్రాయణంబును — నలుపనేల
 కఠినోప వాసముల్ — గావించుటదియేల
 యూరకద్రవ్యము — నొనఁగనేల
 కాషాయవస్త్రముల్ — గట్టి తిరుగఁగనేల
 సంసారమును వీడి — చనఁగనేల

తే॥గీ॥ ఇందిరియమ్ముల నిర్జించి శ్ర యెలమిశోడ
 జ్ఞానమయుడైన నినుఁగాంచి శ్ర శరణటంచు
 నాక్షిమాతృశుఁ గానుంట శ చాలదేమి
 చిత్సుఖానంద సర్వేశ చిద్విలాస.

సీ॥ వెట్టివాడనిజనుల్ — వెక్కరింతునుగాక
 జడుడంచుదూషింపఁ — బడునుగాక
 మతిహీనుడనితండి) — మాటలాడునుగాక
 భార్యయు పేక్షచేఁ — బలుకుఁగాక
 కుచ్చిత్తుడనిబావ — కూఁకరించునుగాక
 చెలైలధముడని — చెప్పుగాక
 దుష్టాత్ముడనిసఖుల — దొలఁగిపోదురుగాక
 తమ్ముడుగర్విగఁ — దలఁచుగాక

తే॥గీ॥ అందఱన్నివిధంబుల శ్ర ననుచునుండ
 నీదుభక్తుఁడువానిని శ్ర నమ్మినోర్చి
 కరముయత్నించితుదనిను శ్ర గాంచునయ్య
 చిత్సుఖానంద సర్వేశ చిద్విలాస.

- సీ॥ ఫలమనిజ్వాలలఁ - బరికించికలభంబు
 వచ్చిదానంబడి - జచ్చుచుండు
 గంటచప్పడువిని - కాసరంబనిజంక
 గుటికానివలలోనఁ - గూలుచుండు
 నామివభ్రాంతిచే - నరుదెంచిమత్స్యము
 గాలంబుమింగియుఁ - గూలుచుండు
 ఫలసశ్యమనివేగ - భ్రాంతిచేనేనుఁగు
 గర్తంబుసన్నడి - యార్తినొందు
- తే॥ గీ॥ ఇంద్రియాధీనమునఁజచ్చు - నిట్లుజంతు
 జాలమీరీతిమనుజుఁడు - చపలుడగుచు
 సృక్కుపంచేద్రీయంబుల - సూరివంద్య
 చిత్సుఖానంద సర్వేశ చిద్విలాస.
- సీ॥ మాసనమా నీదు - ధ్యానంబు చాలించి
 కనులువిచ్చి జగంబుఁ ♦ గాంచుమిట్లు
 పొట్టకూటికి రాలు - గొట్టి వీధినిదుమ్ము
 గ్రమ్ముమాసిన గుడ్డఁ - గట్టెనతఁడు
 ఎండవాసలకోర్చి - కొండకట్టెలు దెచ్చి
 గంజిచే నొకపూటఁ - గడిపె నితఁడు
 భూమిదున్ని ప్రజకు - భోజ్యవస్తువులిచ్చి
 యలసి యంబలిఁగోలు - నకటయితఁడు
- తే॥ గీ॥ ఇటులగట్టించుచుండఁగ ♦ నిలనుజనులు
 ముక్తికై దోసిలొగ్గెడు - ముందువీరి
 యిడుములడగింప దేవుని ♦ నడగికొనుము
 చిత్సుఖానంద సర్వేశ చిద్విలాస.

సీ॥ దగచేతనాలుక - తడియూర వేగమె
 వార్తికై పరుగిడు - వానిబోలె
 దావాగ్నిలోఁబడి - దరిగనుంగొనలేక
 నలువైపులను బాటు - నరునిబోలె
 బలుభీతి నెడగొల్పు - పలినోటఁబడగఁదా
 మిత్తునిగొఱకేడ్చు - మృగయుబోలె
 త్రాచుబాముగరువ - దలకెక్కివిషమెల్ల
 మాంత్రికఁడెందను - మనుజుఁబోలె

తే॥గీ॥ ఆస్తికఁడునిన్నుఁగననెంచి ♦ యగ్గలంపు
 జనముతోజన్మకర్మక ♦ జ్ఞపులఁజెంపి
 సేదుచెంతనుతాఁజేరు ♦ నోదయాభు
 చిత్సుఖానంద సర్వేశ చిద్విలాస.

సీ॥ ఇందియోన్మాదంబు - నెడఁజేసి నినుఁగాంచి
 పరగెడీ దినమది - పర్వదినము
 మూసి తొమ్మిది రంధ్ర - ములనత నినుఁగాంచి
 రాజిల్లుదినమది - రామనవమి
 పంచకోశంబులఁ - బరిమార్చి చిత్రభుఁ
 గాంచిన దినమె యు - గాదిదినము
 విషయాదులను వీడి - వెనమనంబును నిల్పు
 దినమె ఏకాదశి - యనదినంబు

తే॥గీ॥ నిట్టిదట్టినియనిబుద్ధి ♦ నెఱుంగరాని
 మోక్షపదమందుదినమది శ్ర ముఖ్యదినము
 మిగులుదినములుదుద్దిన ♦ మగునుదండి
 చిత్సుఖానంద సర్వేశ చిద్విలాస.

- సీ॥ కఠినచిత్తుడగాన - కరుణించి వరదయా
 వృష్టిని గుఱిపింపు - వేదవేద్య
 మనమున జీకటి - సనిశంబునుం బాపి
 స్వచ్ఛకాంతిని నిమ్ము - సామ్యమూర్తి
 పాడుదై న్యముచేతఁ బరుగిడు చిత్తఁబు
 బట్టి శిక్షింపుము - ప్రాణనాథః
 జీవితకళ నస్సి - చీకాకు పడియెడు
 నమృతసిద్ధినొనంగు - మప్రమేయ
- తే॥గీ॥ వికృత సంసారభీకర * విసినమందుఁ
 జక్కి వెఱగొందినట్టి * నాచెంతఁ జేరి
 తావకాభయ జ్ఞాన నం * ధాన మిమ్ము
 చిత్సుఖానంద సర్వేశ చిద్విలాస.
- సీ॥ ఘోరసంసృత్యకూ - వారముఁ దరియినఁ
 బలమొనంగుము భూరి - బలనముద్ర
 తుచ్ఛవిషయములఁ - దొలగియుంటకుగాను
 సన్మార్గమును జూపు - సచ్చరిత్ర
 సుఖదుఃఖములు సోక - సుడిఁ బడకుంటకు
 శాంత మొనంగుము - శాంతరూప
 బీదసాదలకుండు - పెన్పాధలం దోల
 మతినొనంగు మనంత! - క్షితితలేత
- తే॥గీ॥ శమము దమమును ధైర్యంబు * సత్యవాకు
 నాకొనంగుము ప్రాచీన * నాథనాథ
 నీవె నాకేడుగడవయ్య * నిగ్గులాత్తు
 చిత్సుఖానంద సర్వేశ చిద్విలాస.

సీ॥ ప్రకృతిశాస్త్రముచేతఁ - బ్రాపించి బోసును
 వల్మీకభవు కవి - వర్యుజేసి
 అభిమన్యునకు శౌర్య - మధికంబుగా నిచ్చి
 రామకృష్ణునిమది - రహిజలంగి
 సాందీపునకు జ్ఞాన - సామ్రాజ్యము నొనంగి
 పాతంజలికి యోగ - పథము జూపి
 త్యాగరాజును గాన - ధారేయునిఁగఁముంచి
 ప్రహ్లాదునకుఁ బాల - భక్తిదేల్చి

తే॥గీ॥ అయ్యో! ననువృద్ధునిగఁ జేసి యాకసమున
 దిరుగు శరదభ్రాతకలపుఁ య గరణినుంచి
 యున్నవాడవు కరుణింపు య మోమహాత్మ
 చిత్సుఖానంద సర్వేశ చిద్విలాస.

సీ॥ రాచకార్యపువ్యక్తి - రాజ్యభారపుశక్తి
 బాలగంగాధర - తిలకు కిచ్చి
 అసమ వాక్పటిమంబు - నమలధీ మహిమంబు
 శ్రీ వివేకానంద - సిద్ధునకిడి
 పర హితాచరణంబు - పర మహాకరుణయుఁ
 బరఁగఁబుద్ధునిమది - గురియఁజేసి
 సంస్కరణపుభక్తి - సాధనాంతర యుక్తి
 వీరేశలింగార్య - విభునకొనఁగి

తే॥గీ॥ శ్రీశ! నాకొక్క గ్రీష్మన య రిజ్జలంబు
 వలెను నింకఁగఁ జేసితీ య వరుసయేల
 నన్నువిడనాడ ధర్మమా య కన్నతండ్రి
 చిత్సుఖానంద సర్వేశ చిద్విలాస.

సీ॥

భారతజాతికి - భావ దాన్యముమోన్స

నేమహాత్ముడు జన్మ - మిలనుబొందె
హిందూ మహమ్మదీ - వర్షలు పోగొట్ట
నే మహాత్ముడు జన్మ - మిలనుబొందె
బాసపితాచంబు - పాఱదోలుటకునై

ఏమహాత్ముడు జన్మ - మిలనుబొందె
పరగ సహింసాఖ్య - పద్ధతులనుడెల్ప
నేమహాత్ముడు జన్మ - మిలనుబొందె

తే॥ గీ॥

నిట్టిగాంధి మహర్షి య ధీనకీర్తి
ప్రవిమలాధ్యాత్మభి నిసత్య ధి పాలకుండు
సీదుభక్తులలో మేటి ధి నిర్వికార
చిత్తుఖానంద సర్వేశ చిద్విలాసః

సీ॥

ఎత్తితిజన్మము - లేన్నియో లక్షలు

చూచితిఁ బలుమాఱు - సురపురంబు
గర్భదరిద్రుడై - గడు ధనవంతుడై
మూలకనై పక్షి నై - మాలనై తి
చిలుకనై చిలువనై - తలఁప నెనుబదినాల్గు
లక్ష జాతులలోన - లలిజనించి
అమిత కష్టసుఖము - లనుభవించియుసూరి
జనులకుఁ బూజలు - నలిపినాడ

తే॥ గీ॥

జాలునాజన్మమింతట ధి జాలునయ్య
ఏలయిటు జేసెదపునన్ను ధి నేలుమయ్య
ఏలకుండిన నిన్విడఁ ధి జాలనయ్య
చిత్తుఖానంద సర్వేశ చిద్విలాసః

సీ॥ వెనుక నేనెత్తిన - వేలలక్షలకోట్లు
 జన్మముల్ చెప్పంగఁ - జాలునెవఁడు
 మునుపునే గుడిచిన - చనుబాలు లెక్కింప
 నలసమువ్రములెన్ని - యగునో దలఁప
 వసుధశేఖరులెల్లఁ - బ్రస్తరింపఁగవచ్చు
 తల్లిదండ్రుల సంఖ్య - తలఁపనగునె
 మాతె నీజగమును - మాటిరి రాజులు
 నాదుజన్మము మాటఁ - లేదుతండ్రి

తే॥ గీ॥ వలకృపలేదె పెటవానిఁ † బోలెడలఁప
 నీకు సదివాడియకానె † విసిర్కలాత్మ
 వేగనీకృప జూపుము † వేదవేద్య
 చిత్తుఖానంద సర్వేశ చిద్విలాస.

సీ॥ వన్ని యుగంబులో - నన్నదూరముఁజేసి
 విడనాడ నీవు నే - విడవనయ్య
 ఏటికి నెదురేగు - దీటుగ దుఃఖంబు
 బోనాడివచ్చితి - బోవవయ్య
 హృదయ నీరేజంబు - నెంచుచున్నది కానఁ
 గరుణారసముచిల్లి - కావవయ్య
 మృత్యుసర్పముమెల్ల - మ్రొంగుచున్నది నన్ను
 నీలోనఁజేర్చియ - నేలుమయ్య

తే॥ గీ॥ అంధకారపు గిర్తంబు † నందుఁజిక్కి
 కాయమునుడ స్స దివ్యమా † కాంతి నొసఁగి
 నన్ను రక్షింపవయ్య యా † పన్నరక్ష
 చిత్తుఖానంద సర్వేశ చిద్విలాస.

సీ॥ సురభినాటక నభా - గురుండనై దేశంబు
 దిరుగుట నీయాజ్ఞ - తెఱఁగు గాదె
 హరికథలనుజేసి - ధరణిప సభలందు
 జేయుట నీయాజ్ఞ - చేతఁగాదె
 భైషజవృత్తిచే - వసుధ బీదలసేవ
 జేయుట నీయాజ్ఞ - చేతఁగాదె
 అఖిలతత్త్వంబుల - నరయ గురులసేవ
 జేయుట నీయాజ్ఞ - చేతఁగాదె

తే॥ గీ॥ అట్టి నీయాజ్ఞ నీజన్మ - మందుఁగాక
 పూర్వభవమున నంతయో - నిర్వహించి
 వచ్చితినిజెంతజేర్పు కృ - పామయాత్మ
 చిత్సుఖానంద సర్వేశ చిద్విలాస.

సీ॥ సృష్టిసాధాగ్యంపు - శ్రేష్టత్వమునుజూడ
 బంచితివిపుడు న - స్మరమ కృపను
 గాంచితి నీసృష్టి - కాశలంబును దానిఁ
 జూడ నాకెంతయుఁ - చోద్యమయ్యె
 నీపుబంపిన పని - నెఱ్ఱెనై నన్నిక
 నీదరిజేర్పుము - నిర్మలాత్మ
 సంతకూటపుఁ బను - లెంతయుజేసితి
 తీత నాపని నీకుఁ - దెలుపుకొనఁగ

తే॥ గీ॥ నాజ్ఞయిచ్చిన వచ్చెద - నయ్య నీదు
 దివ్యదర్శన సంప్రాప్తి - దిసముకొఱకు
 వేచియున్నాఁడ కబురంపు - వేగదండ్రి
 చిత్సుఖానంద సర్వేశ చిద్విలాస.

సీ॥ దినదినంబును మోహ - మను పాశములదెంపి
 సీసమక్షమునను - నిలువవయ్య
 నిచటికార్యములెల్ల - నిలమిమైఁజేసితి
 సీసన్నిధినన్ను - నిలువయ్య
 జనసంఘమును బాసి - మునియైన వేళలో
 సీయెమటను నన్ను - నిలువవయ్య
 అంత్యకాలపు దుఃఖ - మనుభవింపకముందు
 సీముంగిలను నన్ను - నిలువవయ్య

తే॥ గీ॥ ఎట్టిసమయంబునందు నిం ♦ కెట్టిదేశ
 మైన నిలచిన గూర్చున్న ♦ ననఘచరిత
 త్వస్మహా దివ్యతేజంపు ♦ దరినిజేర్చు
 చిత్సుఖానంద సర్వేశ చిద్విలాస.

సీ॥ వెలిపనులను వీడి - వేవేగ సీచెంత
 జేరవత్తునుగాని - యూరకుండ
 బనిలేనియప్పుడు - నినుఁగాంచుటకు దారి
 గోరుచుందునుగాని - యూరకుండ
 బ్రతినిమిసంబు సీ - పనిబూని నినుఁజూచు
 చుందునుగాని నే - నూరకుండ
 పాన్పుపై బడి నిన్నుఁ - బలవరించుచు నెప్పు
 డుందునుగాని నే - నూరకుండ

తే॥ గీ॥ నామయార్థిని కుందెడు శ్ర సట్టివేళ
 గానియెప్పుడు నిన్నుఁగొల్వ శ్ర కేను భోజ
 సంబునై నను జేయను శ్ర నాదుబంధ
 సంబులను ద్రొంచుటెప్పుడు శ్ర నాథనాథ

సీ॥ వరుసనిత్యా నిత్య - వస్తువివేక మి
హామూత్రభోగ ని - మ్కామితయును
మహితమైనట్టి శ - మాదిషట్కంబును
క్షయమొందసి యుము - క్షుకత యనఁగ
నీసాధనంబుల - నెప్పుడు దప్పక
యాచరించుచునుండు - నతఁడువేగ
గురునన్నిధికి భక్తి - నరిగి యాత్మానాత్మ
మును విచారించెడు - ఘనుడుగాని

తే॥గీ॥ తావకధ్యాన నిర్మల ♦ తత్త్వదృష్టి
బడసి నినుగాంచి ధన్యతఁ ♦ బడయునయ్య
చపలుఁడగుగు నెన్నెట్లు ఓ ♦ జగదీధిశ
చిత్సుఖానంద సర్వేశ చిద్విలాస.

సీ॥ పట్టకక్రీతులఁ - జర్పించి తనలోన
పంచముదల భావ - మొందిదెలసి
తారకసిద్ధుడై - తలఁపు శుద్ధముచేసి
సాంఖ్యశాస్త్రార్థంబు - చక్కనెఱింగి
వరపతంజలి సూత్ర - పద్ధతులను నేర్చి
దండకాన్వయ రీతిఁ - దగ నెఱింగి
యజపగాయత్రీ ర - హస్యంబు తెలిసియు
లంబికాయోగ సం - లక్ష్యమొనఁగి

తే॥గీ॥ చేసిచేయని చేయక ♦ చేయుచున్న
దివ్య సమదస్కసిద్ధుడై ♦ తేజవిల్లి
జ్ఞాని నీసత్యరూపులొ ♦ గలయునయ్య
చిత్సుఖానంద సర్వేశ చిద్విలాస.

సీ॥ మానసంబునిలచె — మార్గమబ్బు నటన్న
 సంతలోఁ జలియించి — యరుగునెందో
 మరలఁ దెచ్చిలయించు -- మార్గముఁ జూపిన
 మోసంబుచే నన్నుఁ - బాసివెడలు
 కుంభకంబుచంగట్టి - కూల్చివైచిన సంత
 దెగఁదీసి పర్విడుఁ - దెంపుచేత
 దివ్యతేజముఁ జూపి - తెరపు బంధించిన
 పరనశమై లేచి - పాటిపోవు

తే॥గీ॥ గానవిడుపును పట్టును ♦ తేనిదివ్య
 రాజయోగంబుచే శ్రద్ధ ♦ రాజలంగ
 సభ్యసింపక నినుఁగాంచ ♦ నగునె శండ్రి
 చిత్సుఖానంద సర్వేశ చిద్విలాస.

సీ॥ ఒసర దేహంబును - నొకరథంబుగఁజేసి
 కరణంబులను దురం - గములఁజేసి
 మించుచిత్తంబును - మేలుకల్లెముఁజేసి
 బుద్ధినిఁ సారథిఁ - బోలెజేసి
 ఈ యహంకారంబు - నిగునునుగాఁజేసి
 నిశ్వాసములు చక్క - విధిగఁజేసి
 చటులనుషున్నను - చబుకునుగాఁజేసి
 రథికుఁడై లోపల - రాణునండి

తే॥గీ॥ రాజయోగంపునడిపిధి ♦ రథమువిడచి
 ధూర్తమైనట్టి సంసార ♦ గర్తమందు
 బడకనినుఁగాంచు యోగియు ♦ పరమపురుష
 చిత్సుఖానంద సర్వేశ చిద్విలాస.

సీ॥ చర్చింప జననాది - షడ్వికారములచే
 సుడివడు దేహంబు - స్థూలమందు
 పదియు నేడిందియ - పాపకమైలింగ
 దేహంబు సూక్ష్మమౌ - దేహమందు
 అజ్ఞాన మీరెంటి - కాధారమైయాత్మ
 నైక్యమందిన కార - కాఖ్యదనరు
 మూడవస్థలచేత - ముడివడుచుండు ని
 మూడు దేహంబుల - జాడ నెఱిగి

తే॥గీ॥ ఏదివెలిగొందు శుద్ధమై ♦ ఏకరీతి
 నట్టిచిన్నాత్మలదై నని ♦ న్న సితమీశ
 దెలియుటే మోక్షమందురో ♦ దేవదేవ ॥చి॥

సీ॥ ఉర్విశోణిత శుక్ల - యుక్త్యుద్భవంబు
 యన్నకోశ మగునా - హారమునను
 పంచపాణులుకర్మ - పంచేంద్రియంబుల
 కూడికయును ప్రాణ - శోశమండ్రు
 జ్ఞానేంద్రియము లైదు - ఘనమసంబొక్కటి
 కూడి మనోమయ - శోశమందు
 ఎంచబుద్ధియుజ్ఞాన - పంచేంద్రియంచి వి
 జ్ఞానశోశంబని - జ్ఞానులందు
 అరయ సంతఃకర - కానందమోదపి
 యాజ్ఞాన శోశము - లనగనైదు

తే॥గీ॥ శోశములనెల్ల కాలము ♦ గో రియరసి
 యొగియవస్థల జూచుచు ♦ నొక్కరీతి
 సాక్షిగానుంట పృత్యక్ష ♦ మోక్షమందు ॥చి॥

సీ॥ అన్నిటిలోబ్రహ్మ — మరసియింద్రియమదం
 బపనయించుటయమం — బనగఁబరగు
 తనకస్యమైతోఁచు — దానిస్మృశింపక
 నెగడుటయేయిల — నియమ ముండు
 విశ్వంబుచిత్తంచు — వెననెఱింగి యు పేక్ష
 వహియించు లేత్యాగ — మహిమయండు
 మనసువాక్కులకనుఁ — గనరానియోగంబు
 మకాసవిధి విధాన — మార్గ మండ్రు

తే॥గీ॥ ఇట్టి కడుసూక్ష్మయోగంబు ♦ లెట్టాగురుశి
 దయ నెఱింగిభవాంబుధి ♦ దాటితాను
 నిత్యసుఖమందునుజ్ఞాని ♦ సహమునందు
 చిత్తుఖానంద సర్వేశ చిద్విలాస.

సీ॥ స్వాంతమన్యపదార్థ — సమిళిబహ్మంబని
 యెఱుంగ బ్రాణాయామ — సరణియందు
 విషయమాత్మగజూచి — వెనమనంబునుబుద్ధి
 నెనయఁబ్రత్యాహర — మనగఁబరగు
 నెందేమిఁచూచిన — నందాబ్రహ్మంబుగాం
 చుటధారణయనుపే — రిటఁజలంగు
 ఓనుబహ్మంబని — యెఱింగినద్వత్త్రిని
 మొనసియుండుటధ్యాన — మనగఁబరగు

తే॥గీ॥ నిట్టి గుహ్యార్థసూక్ష్మంబు ♦ లెఱుంగుయోగి
 వీని నన్నియవస్థల ♦ వేగనడిపి
 కత్తచేసియుచేయడు ♦ నిర్మలాత్మ
 చిత్తుఖానంద సర్వేశ చిద్విలాస.

- సీ॥ ఆద్యంతములు లేని - యట్టి నిండిననస్తూ
 వరయవిజనమని - యనుచు నుండు
 ఎందుకృత్యలై - యుందురో విబుధులు
 నదిప్రసిద్ధాననం - బనగబరగు
 వస్థలంబునఁ చిత్త - మేకరీతిగనుండు
 నదియెగదామూల - మనగఁ బరగు
 ఏదృష్టిచే జగం - బెల్ల బ్రహ్మముదోచు
 నది రాజయోగంబ - టందు బుధులు
- తే॥ గీ॥ ఇట్టిమృదువైన యోగంపుఁ ♦ జెట్టజెట్టి
 నీటమునిగిన భండంపు ♦ సాటిగాను
 యోగి చరియించుచుండును ♦ యోగివంద్య
 చిత్తుఖానంద న ర్వేళ చిద్విలాసః
- సీ॥ పడవలోఁ గూర్చుండి - పయనంబుఁజేసిన
 బయటి వెల్లనడచు - పగిదిదోచు
 శారదచంద్రికా - నమతిగాంచినపైత్య
 గదునకుఁబంగరు - కరణిదోచు
 కొఱవిగిట్టునందిప్పు - కొలఁదినివట్టువై
 సూర్యమండలగతి - సాబగుతోచు
 కంటికద్దములిడ - కాంచిన సూక్ష్మవ
 స్తువులెల్లగొప్పగఁ - దోచుచుండు
- తే॥ గీ॥ నటులె యజ్ఞానవశమున ♦ నాత్మ మఱచి
 తనువటంచునుమూఢుండు న దలచు దాను
 ప్రత్యగుండనిగనలేక న త్యహాప
 చిత్తుఖానంద న ర్వేళ చిద్విలాసః

సీ॥ హాయిగ గంధవా - హమ్మ పీచెడివేళ
 ప్రశపరవళమగు - పగదిగాను
 కొక్కాడుమబ్బలు - మోగుచుండిన కేకి
 పురివిచ్చి యాడెడి - కరణిగాను
 లేమావి చిగురుల - లెక్కమీఱంగ మెక్కి
 పాడెడి కోకిల - వడువుగాను
 వేణుగావరవంబు - వీనుల సోకిన
 బరవశంబగు గోవు - సరణిగాను

తే॥ గీ॥ అమలనుజ్ఞాని నినుఁగాంచి యనవరతము
 నిశ్చలానంద సంపూర్ణ య సీరరాశి
 దేవిజగమును మఱచునో య దివ్యహాప
 చిత్సుఖానంద సర్వేశ చిద్విలాస.

సీ॥ సాంపుగమది పరి - శుద్ధిగాంచితినయ్య
 యెప్పుడిందున వసి - యింప నీవు
 తలఁపున నన్మతముల్ - తొలఁగఁ ద్రోసితినియ్య
 యెప్పుడిందునె వసి - యింప నీవు
 దుర్గర్వమును మది - దుఁగించివేసితినియ్య
 యెప్పుడిందునె వసి - యింప నీవు
 విషయవల్లులఁబల్ల - విరచివై చితినియ్య
 యెప్పుడిందునె వసి - యింప నీవు

తే॥ గీ॥ బుద్ధిదీపంబు వెలిగించి ♦ మొససినాను
 చిత్తమును పాన్పునీకును ♦ సిద్ధమయ్యె
 విశ్రమింపుము నాతండ్రి ♦ విశ్రమింపు
 చిత్సుఖానంద సర్వేశ చిద్విలాస.

- సీ|| అష్టానతిమిరంబు - నణచినేసేకునా
 మతిగేహమందుస్వా - గతమొసంగి
 ప్రవిమలధ్యానార్ఘ్య - పాద్యములనునిచ్చి
 యాయానమంతయు - నపనయించి
 వైరాగ్యదీపంబు - వర్ధిలపెల్లించి
 భక్తియశోద్ధయః - ప్రబలఁజేసి
 పూనియహంసాది - పుష్పములనుజేర్చి
 పూన్కిమిగాలుచునుండఁ - బూజఁసల్పి
- తే||గీ|| పూనియుపనిషదర్థతాం శ బూలఁమొసంగి
 నంజలినిజ్ఞసిజ్ఞానాక్షి శ నంతతేజది
 ప్రణతులనొనర్తునైక్యనం శ పాప్తికొటకు
 చిత్సుఖానంద సర్వేశ చిద్విలాస.
- సీ|| ఈగంబొక దిన - మెంచఁగ బ్రళయాన
 కంధిండునువలె - గఱఁగిపోవు
 ఈభానఁడొక దిన - మెంచ తేజంబింకి
 చక్రంబువలె గింద - జాతిపడును
 ఈవహ్నినొక దిన - మెంచ వేడిమివేడి
 చప్పున జ్వాలలు - చల్లఁబడును
 ఈగాలియొక దిన - మెంచ గతినివీడి
 యాకాశశలయ మం - దైక్యమగును
- తే||గీ|| కానిజ్ఞానాగ్నిచే మేనిఁ ♦ గాల్చివైచి
 నిన్నుఁగలసిన యాభక్తుఁ ♦ డెన్నియుగము
 లైన నిలకడగానుండు ♦ ధ్యానగమ్య
 చిత్సుఖానంద సర్వేశ చిద్విలాస.

సీ॥ ఎట్టికాలంబైన - నేవేళలందైన
 యింటనైననువీని - పెంటనైన
 గ్రామీణాంతరంగైన - ఘనవిషిఁగలైన
 నీటనైననుమాల - వీటనైన
 అటపాటలనైన - అధికవ్యాధులనైన
 మాటలాడుచునైన - మానమైన
 నిర్వికల్పనమాధి - నిష్ఠలయందైన
 సవికల్పకనమాధి - సమయమైన

తే॥గీ॥ అమలనుజ్ఞానిస్థూల - దేహంబువిడిచి
 భావనాతీతైవల్య ♦ పదవిజేరి
 నీటిలోనుప్పకరంగిన ♦ దీటుగాను
 చెదరకుండునునేవేళ ♦ జగదధిష్ఠ

సీ॥ ఏవికారములేక - యెండుఁ దానంటక
 దాఁజేయు పనులందుఁ - దగులుకొనక
 “తైలధారను” బోలి - దలుగక యొకరీతి
 “నసి” పదంబునుఁజేరి - యాత్మవిదుఁడు
 నిలచినఁ గూర్చున్న - సలరఁ బల్కుచునున్న
 పనులనుజ్ఞానినఁ - బండియున్న
 నేసాధనములేక - యేమియుఁ దలఁపక
 శుద్ధుఁడై సంపూర్ణ - సిద్ధుఁడగుచు

తే॥గీ॥ నమలనుజ్ఞాని తానిట్లు ♦ లమరియుండి
 గూహలకు మాటలకునంది ♦ గుండనట్టి
 యమృతపదమంది సుఖించు ♦ సఖిరూప
 చిత్సుఖానంద సర్వేశ చిద్విలాస.

- సీ॥ అందమైమిగులనా - సందకరంబునై
 వంద్యమై మోక్షునం - బంధమగుచు
 దివ్యమైజ్ఞానసం - భాష్యమైమునిజన
 సైవ్యమై సజ్జన - స్తవ్యమగుచు
 సారమైబుధజనా - ధారిమై చివచిదా
 కారమైనంసార - దూరమగుచు
 నిత్యమైబ్రహ్మాండ - కృత్యమైయోగీంద్ర
 సృష్ట్యమైయాధార - సత్యమగుచు
- తే॥ గీ॥ పలుకులకునూహలకుఁగాని శ్రీ తెలియబడక
 నిష్కలంకవిభంబునై ? నిర్వికార
 మైససిరూపుఁజూపుమో శ్రీ “యప్రమేయ”
 చిత్సుఖానంద సర్వేశ చిద్విలాస.
- సీ॥ షడ్వింశతిలరుచి - జవిజూచునాల్కకు
 సరయతైలంబించు - కంటనట్లు
 నీటఁబద్మదళంబు - నిలిచియుండియుదాని
 తడియించుకేనియు-దగలనట్లు
 బురదలోఁగుమ్మర - పురుగుపాతాఁడుచు
 పంకిలంబునుమేన - బడయనట్లు
 కలుగుండలోనినా - కనమునిండియుదాని
 కావతమైలయు - నంటనట్లు
- తే॥ గీ॥ అమలసూక్ష్మానిసంసార శ్రీ మందేయుండి
 కర్మములఁజేసిచేయని శ్రీ కరణిముండి
 యెందునంటకనీధ్యాన శ్రీ మందేనిలచు
 చిత్సుఖానంద సర్వేశ చిద్విలాస.

సీ॥ స్వర్ణకారశవస్త్రం - సర్వశిల్పజ్ఞులే
 దేశమువృద్ధికి - దెచ్చువారు
 కనుల నెల్లడలను - గనిపెట్టువారలే
 దేశమువృద్ధికి - దెచ్చువారు
 వైదిక నైతిక - శ్రీజ్ఞాధురీణులే
 దేశమువృద్ధికి - దెచ్చువారు
 వ్యాపార నౌకకా - వ్యాధిసర్వేతలే
 దేశమువృద్ధికి - దెచ్చువారు

తే॥ గీ॥ ఇట్టివారలఁ గోల్లఁకుఁ ♦ బుట్టఁజేసి
 వారిచే దేశమభివృద్ధిఁ ♦ బడయఁజేసి
 నిత్యసౌఖ్యంబు జనులకు ♦ నిమ్ముదేవ
 చిత్సుఖానంద సర్వేశ చిద్విలాస.

సీ॥ పొదుగునిండుగ బాలు - పొదలుచునుండియు
 పిడుగుగోలు నెదూడ - వడుపుగాను
 పూలసన్నిధిపేడ - పున్వండిననుదాని
 మధువుదాగివు నెఱేటి - విధముగాను
 నారికేళఫలమ్మా - నాశ్రయించినశ్రోతి
 దిను నెలోజగుగును - మనుజురీతి
 శరదిందుచందిరికా - పరచితియంధుండు
 నెఱుంగునేమంచిక - న్నెఱింగినట్లు

తే॥ గీ॥ శుద్ధచిన్మాతమానిన్ను ♦ శుభదమైన
 సురచిరానందనమనస్కు ♦ పరచితుండు
 నెఱుంగునేగాని! యితరులు ♦ నెఱుంగుటెట్లు
 చిత్సుఖానంద సర్వేశ చిద్విలాస.

సీ॥ పోచిన విజ్ఞాన - పద్ధతులను నేర్చి
 శిల్పశాస్త్రజ్ఞులు - చెలంగుచుండ
 సకల సన్న్యాధ్యయై - సంపదాశ్రయమునై
 భారతిమూలము - బరింగుచుండ
 ప్రజలు రాజులు భేద - భావంబులనువీడి
 యన్యోన్య మైశ్రిచే - నలగుచుండ
 తామూది బాధల - గలంగకుండంగ జనుల
 నిత్యన తుష్టులై - నగమచుండ

తే॥గీ॥ ధైర్యమును కార్యసారథి ♦ భర్తృదృష్టి
 గలిగి సత్కంబు వీడక ♦ కలితభక్తి
 మిమ్ముల బూజించుభాగ్యము ♦ నిమ్ముతండ్రి
 చిత్తులనంద సర్వేశ చిద్విలాస.

సీ॥ తేనెసోనల జిల్లు - తియ్యవి కావ్యంబు
 విరచింప తిక్కన - సుగడగాను
 పూలచెండ్లగ జల్లు - లీలపద్యంబుల
 విరచింప పోతన - రాజుగాను
 ముద్దుపల్కులగ ను - ల్మాతలెత్తిన రీతి
 పన్నంగ ముక్కుతి - మ్మన్నగాను
 స్వాదుదాహరణ - స్వాదనమైనట్లు
 నుపవంగ పెద్దనా - ర్ముడనుగాను

తే॥గీ॥ అమృతరస గుళికలవలె ♦ నలరజెప్ప
 అంధ్రవాల్మీకి సుబ్బరా ♦ యుండగాను
 శక్తిహీనుడగై కొమ్ము ♦ శస్త్రహాప
 చిత్తులనంద సర్వేశ చిద్విలాస.

సీ॥ నిగమంబులేనిన్ను - బొగడజాలకయున్న
 నేనెట్లుకొనియాడ - నేర్తునయ్య
 జల్లుమాటలుకొన్ని - జతగూర్చిచేసిన
 శతకంబుగొనుము - ప్రశస్తయూప
 పద్యకూర్పాంజలి - భక్తిమైసర్పింతు
 పరిశుద్ధమతిఁగొమ్మ - భవ్యచరిత
 దయయుంచిభక్తబృం - దములోనకడపటి
 వానిగాననుజూడు - దీననాథ

తే॥గీ॥ తలపవనుధర్మనరసుబ్బ + హాసటండు
 చేతనై సంతమాత్రము + జెప్పియున్న
 నీనశతకంబువర్ధిల్ల + జేయుమయ్య
 చిత్సుఖానంద సర్వేశ చిద్విలాస.

స మా ప్తి.

— నాచో రచింపబడిన గ్రంథములు —

1. అభిజ్ఞాన జయదేవ నాటకము	రు. 1-0-0.
2. చిద్విలాస శతకము	0-1½-0.
3. పశుయజ్ఞ ఖండన	0-8-0.
4. మానస గీతావళి	0-6-0.
5. ఆత్మారామ గేయములు (స్త్రీలకు)	0-6-0.
6. పరమేశ్వర శతకము (స్త్రీలకు)	0-2-0.
7. విష్ణునామావళి	0-1-0.

గ్రంథము లన్నియు నొకేతూరి కొనువారికి 2-12-
ల కే పంపబడును. వి. సి. ఖర్చులు కొనువారివే. ముందుగా
సగము పైకము పంపవలెను.

